

VOL. 6.

చేన్ పట్టణము 1919 వ సం॥ జూన్ నెల 21 వ తేది శనివారము

NO. 69.

సంఘటనము. ౬

సీద్దిర్తి నామ సంవత్సర శ్వేతమాస బహుళ అష్టమి.

సంచిక ౬౩

## Note

**The best quality of this can be had of**

**Messrs. Parry & Co.,**

601

**Box 12, Madras.**

**For price & other particulars apply.**

**Mr. G. W. M. Reynod's Novel**

### Other Big Type Editions.

GRACE DARLING or The Heroine of the Fern Island	Rs. A.
Mary Price 8 vols. Rs. 5. Parricide 3 vols.	1 12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0 Wagner 3 vols.	1 12
Seamstress in 2 vols. Re 1. Margaret 4 vols.	3 0
Neeromancer 3 vols 2 4 0 Agnes 9 vols.	6 0
Old London, 3 vols 2-4-0. Mary Stuart 2 vols.	1 4
Pope Joan 3 vols. 1-12-0 Coral Island 4 vols.	3 0
Kenneth 4 vols Rs. 3. Soldier's Wife 2 vols.	1 4
Robert Macaire in 2 vols.	1 0
Young Duchess, in 4 vols.	3 9
Bronze Statue 4 vols.	2 0
Canonbury House in 3 vols.	2 4
Rosa Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	3 0
Mysteries of London 13 vols.	7 0
Mysteries Court of London 17 vols.	12 0
Empress Eugene's Boudoir 3 vols.	2 4
May Middleton 2 vols.	1 8
Rye House Plot 4 vols.	3 0
Pickwick Abroad 3 vols.	2 4
Loaves of the Harem in 4 vols.	3 0
Young Fisherman, complete	0 10
Master Timothee's Book Case 3 vols.	1 12
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	1 0

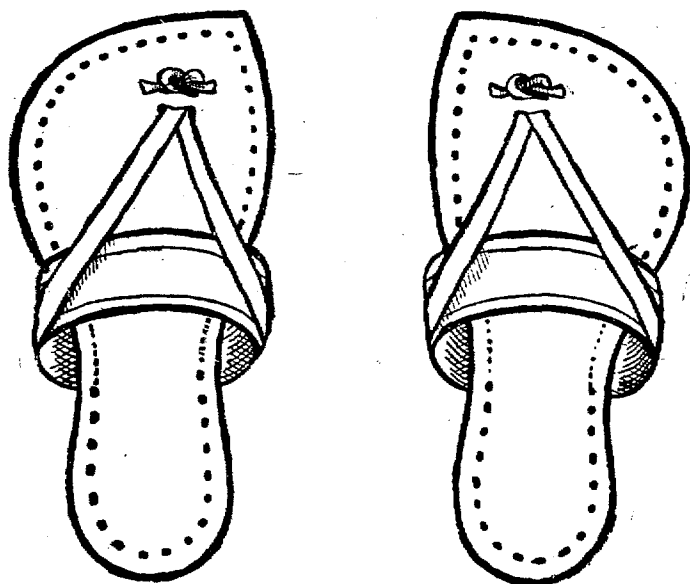
(Postage etc. Extra for all Books)

**The SUPERIOR WATCH Co.**

536

Post Box 167 (A) Madras, E.

**W  
A  
R  
R  
A  
N  
T  
E  
D**



# ALL LEATHER

పాదరక్షలు

(1620)

ఉష్ణ కాలమునకు మిక్కిలి ఉపయోగకరమైనవి. తంగెడుపట్టు చర్మముతో చేయబడినది.

అంతయు చర్చమే.

సాధారణ ధర

తగ్గించిన ధర

జత రు. 1-8-0, జత రు. 1-2-0.

వ్యాపారులకు హోల్ సేల్ ధర ఒక్కగోసు జతలు రు. 144.

**Mason, Smith & Co.,**  
Retailers for the Chrome Leather & co  
Club Corner, Mount Road, Madras.

మేనకా, స్మిల్ అండు కంపెనీ, క్లబ్ కార్నర్,  
మహాంటురోడ్, మదరాసు.

# మలగు చందనము



గంధర్వపార్వతి, రాజమండ్రి

[illegible]

శత్రుమూలము విడచివేతముచేత అత్యున్నతి.

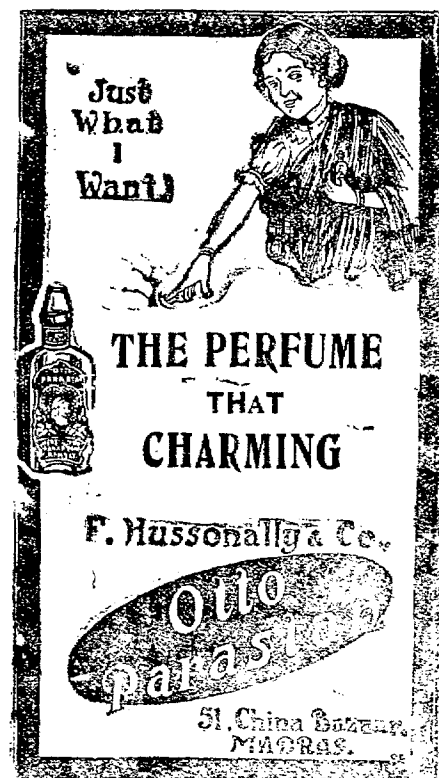
పాఠశాల పాఠ్య పుస్తకములు గురించిన వివరములు

అంధకర :- వా. జగన్నాథస్వామిగారు, వి. వి.

అవ్వలూ చక్క-ని గొధము. నెల జరిగింది.

మనోజయ, ఉం. నవ. తికా శార్వలయము

అంకం 212, పంక్తి 2



**GET GOOD SIGHT.**

by removing the cause of bad sight. Don't commit the common error and take to spectacles as the only remedy for eye-trouble they will correct your sight, but what you want some thing to cure your eyes, viz:—the Actina Treatment. Actina has succeeded where specialists had failed, simply because it assists, and not opposes, Nature. It is essentially a natural treatment and the hundreds of testimonials are proof that it is a successful treatment. To use it is simplicity itself remove the two screw caps from the Actina Instrument releasing the powerful vapour which applied to the eyes and inhaled through the mouth and nostrils, sets up and maintains a good circulation in all parts of the eye, removes congestion and restores the organ to perfect health. It is an unequalled cure for all eye troubles, such as Iritis, Cataracts, Granulations, Sore Eyes, Ulcer, Opacity, etc., etc. Invest Rs. 25-8 in an Actina and save 'specialists' fees. Valuable booklet entitled 'Prof. Wieman's Treatise on Diseases' containing 'particulars of Conditional Trial Offer and convincing testimonials' post free from Actina. H. P. Sole Agency, Batala (India).

**Actina Way.**

చంటి బిడ్డ

ఇంకా ఇతర సమాచారము, దాని, పోతపాము, బాలగోర  
ములు, విశిష్టము నిరంకుశము. దాక్షిణ్య ఆచారము - లక్ష్య  
పరిగారు వి. వి. ఎం. వి. సి. ఎమ్. గ్రంథకర్త. వెల రూ. 1.  
విజ్ఞానచంద్రికాబుక్ డిపో, ముంబైరోడ్, మద్రాస్.

యొద్ద బాండులు శరీరమేయబడును

1630  
యొద్ద బాండులు విక్రయించి వెలమవారు మద్రాసు  
రంగులపేట, నెం 138, మెయిన్ రోడ్ మదా సి.వి.వి. గారి  
వద్దకు రావడంపై వ్యాజ్యమైన ఫిర్యాదు తీర్చివేయడము.

ఫర్వాలేక పేనాల ధరి తగ్గించబడినది.  
బ్లాక్ బర్డు రూ. 8-0. ప్యాక్ రూ. 7, వాటర్ మెక్  
రూ. 7-8-0, వాటర్ మెక్ (సేటింగ్ సెట్ ఫీల్డింగ్) రూ.  
10-8-0, వాటర్ 210 రూ. 4 అల్ట్రా-డ్రా రూ. 2-1-20  
1514) గెల్లెటర్స్ స్టేషన్స్ తిరిగి తీర్చివేయడము.

The English Universities College, Madras.  
P. O. 144 (Removed from Y. M. C. A. Buildings to  
Broadway.) (1624)  
Coaches for Cambridge Senior Medical Preliminary,  
Madras Intermediate Parts I & II. Highly organised.  
For particulars apply to: D. Kulandai B. A. Principal.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనుటకు పొందుట స్వా  
భావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటలనే ఈ  
పుస్తకము వివరించును. ఈ పుస్తకమును ఆరోగ్యమార్గ  
మును కొలువ చేసి కీరసామును వ్యవహరించును. ఆ  
యొద్దవర్తించి ఇచ్చించును. ఈ పుస్తకము ఇశాముగా  
నియమమును. బాధ్యులైన వారు ఈ పుస్తకమును పంపి  
య్యవలెను. (వాయిదా వేయవలెను.) (219)

వైద్యశాస్త్ర ముడికెంకర్ గోవిందజీ,

ఆరోగ్యనిగ్రహ కౌన్సిల్, 151, బాల్కన్, మద్రాస్  
కారణము: ఇది శ్రీధర్మశాస్త్రిని అనుసరించు  
సంఘమువారు సంస్కరణమునకు మార్గ మిందుకావలెనని.  
అందరూ ఇది విచారించును. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ చేయి,  
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము. 7 కంటేజి, మద్రాసు.

126 ఆధుత నివారిణి.

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి  
ఎలెక్ట్రిక్ ట్యాంక్ వెర్షన్



ఇది బలహీను  
లకును నీరగు  
లకును మందు.  
నిద్ర లేకుండు  
ట, జ్వరము  
తక్కువగను,  
మెదడు దివ్య  
గా నుండుట.

పనియందెంకెమార్గ మిచ్చలేకుండుట, నిస్సత్తుక, బలహీను  
ఆయాసము, కుష్టనష్టముపోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్య  
యులకు గురుస్థలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొద  
లగు వారికి ప్రత్యేకమైనమందు; బలమును గలిగించును. అనేక  
జీలమంది ఇందులను బాగుపడెను. నీవుకూడ నీటినినీ  
ఒక బుడ్డిని కొని దానిమార్గము ఒకమాత్ర పరీక్షించు.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 ,, ,, ,, 2-0-0

సతీనము! పరిమళ ద్రవ్యముల గా జూపవలెను!

ఆటో దిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాలమునుండి ఆహార్య  
వాసనయును కలుగు. ఆరోగ్యము సారము మొదలగువాటి  
యొక్క సంబంధము బోధిగాలేదు. చేతిగుడ్డలతో గాని చొ  
క్కాయల వైనగాని 2-కి చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన  
వను మధ్యలోనుంటే యెంత గుళియైన వాసనను అను  
భవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు తో  
నేనియుండినా యీ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాథ  
మ్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపును.  
వెల 1/2 రూ. బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి.వి. వార్డు  
,, 1/2 రూ. బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 } రూ. 0-4-0  
,, 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము.  
అంగ్లో-యిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ.  
నెం 155, హమ్మమసేదు పేట, బొంబాయి.

వీరేశలింగము పంతులుగారు

రామలింగారెడ్డిగారి యుత్తరము.

మొనూరు ప్రభుత్వపు విద్యాశాఖాధ్యక్షులకు లగు శ్రీమూర్తి  
కృష్ణమంచి రామలింగారెడ్డి ఎం. ఏ. గారు మా కిటుల వ్రాసు  
చున్నారు:

ఈ మధ్య వీరేశలింగము పంతులుగారి స్మరణవిన్నా  
యగా సమావేశపరచబడిన సభకువచ్చి వారు దక్షిణగోంధూ  
రకాళివర్ధికి చేసిన సేవలన్ని వాక్యతజ్ఞతను వెల్లెత్తుటకు  
అవకాశము లేక పోయినందులకెంతయు  
దిలించుచున్నాను. ప్రభుత్వ కాలమున పంతులు  
గారు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రభుత్వము లని చెప్పవచ్చును.  
భార్యవాడ లగు బ్రాహ్మణులకు మోక్షమున జనించినను,  
పంతులుగారు అద్భుతమైన సరకు కొనక సంస్కరణ  
గర్వస్థానమునకు చేరుటకును, శ్రీమంతు విద్యావిషయము,  
విశిష్ట వివాహముల పట్ల స్వాతంత్ర్య మిచ్చించుటకును  
ఎంతయు సేవచేసిన మహనీయులు. బ్రాహ్మణులకును,  
బ్రాహ్మణేతరులకును జోకాళివర్ధి కరములను విషయములలో  
తెట్టి భేదములు లేకని పంతులుగారు తమ  
జీవితాంతరమునకు ప్రపంచమునకు చాటికారు. వాబ్బ  
య ప్రపంచమున వారు చేసిన సేవ అపారము. అది కులభ  
దను వచనమున గ్రంథములకు వ్రాసి భావించుడు శ్రీ  
మార్గములను (తొక్కినట్టి మహనీయులు.)

దీనివలనవారి పట్ల ఆచూకీయేర్పడి గల సానుభూతి  
దాక్షిణ్యము చెప్ప నలవికాదు. ఆ మహనీయుడు భార్య  
వాడలవలన పడిన కష్టములకు వివిధ నెట్టి కార్యములను  
సమీప కాకమాను (ప్రత్యక్షముగా కొంద రానుసరి  
రాళ్లను విసిరి. కొన్ని సార్లు ప్రాణమునకు సంకెటము పడి  
కల్పించి కాని అభివృద్ధి భారతదేశము విద్యార్థుల రూప  
మున ఆయనను ఈ కష్టముల చూడండి రక్షించినది.  
ఆయన గృహమును తగులబెట్టుటకు ప్రయత్నములు చేయ  
బడినది. విద్యార్థులు ఆయన గృహమును కాపులచేసి అగ్ని  
జేతనుండి రక్షించి నిర్విలయముగలిగి గురుజేవుని సహృదీ  
కారములతో చూచి విద్యార్థులు ఆయనకు కలిగిన కష్టముల  
నివారణచేయుటకు సర్వకృషుల పని చేసిరి. అన్యమతసహిష్ణుత  
గల ఇప్పటి వారలలో ననేకులు పంతులుగారి ప్రభావశక్తి  
(కేంద్రమండన విద్యార్థులై చెప్పవచ్చును. పంతులుగారికి పిల్ల  
వాండ్రయెడల సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదు. పిల్లవాండ్రును  
పంతులుగారికి తోడునీడగ నుండి వారు చెప్పినపథ లన్నియు  
చేయుచుండెడివారు. పంతులు ఆభినవాంధ్రదేశమునకు బ్రహ్మ  
యనియే చెప్పవచ్చును.)

పంతులుగారి రెండవ ముఖ్యప్రభావము? నిర్భయ  
ముగా విచారించు మేధావంతుల యవార్థముగోచరింపనివారికి  
పంతులుగారికి స్వభావము అగత్యగోచరముగాను, విరుద్ధము  
గను నుండెను. అగ్గభావములను అల్ప సాంక్షిక్యము కలిగి  
పండితులై యున్నను, ఆధునిక యుగములకు మైక లక్షణ  
ములును, కీలమును వారియందు ప్రభుత్వముగా ప్రకాశించెను.  
కలకాల విద్యాభ్యాసమునకు పట్ట చిరుదములును లేకపోయి  
నను కేలము ఆర్థిక వైకల్య ప్రభావముచే వారు బ్రాహ్మణు  
లై యుండియు, బ్రాహ్మణులకు జన్మచే స్వతస్సిద్ధముగనుండు  
గుర్తులును, అవకాశములనుండి తరింపగలిగి, మన కుండ  
రము ఎత్తుకగ భావించుకొను జీవిత వ్యాపారమునకు వారు  
ఇతరుల ఆశ్చర్యమునకు లీనకన ముఖ్యమిండిన సింహము  
నకు సమాజమైన గాంధీశ్రమము, తదితరముల సహజమైన సాహ  
సమును, బలవంతులకు సమాజమైన నిర్మల్యమును వారి కాశ్ర  
యములై యుండెను. వారాగర్భ శ్రీమంతులు కాకపోయి  
నను ప్రభుత్వసాటితోపాటు దానధర్మములను జేయగలిగిరి.  
(ప్రభుత్వములలో) జేయవలసిన సంస్కరణోద్యమము ప్రబలముగా  
వ్యాపించుటకు పంతులుగారే మూలకారకులు. ఆంధ్రము లా  
మొక బాధివార మని ప్రభుత్వము చెప్పకొనుటకు ఆర్యగౌర  
వము మనలో నుద్భవించినదీ పంతులుగారి.

దేశమున మనవాబ్బమును సామాజికవ్యవస్థలకు పంతులు  
గారు కన్నులారచూచిరి. మన ఆచారవ్యవహారములలో సహి  
ష్ణుత లేకుండుటయు వారు కనుగొనిరి. తమ భార్యవరంపర  
తలన పంతులుగారు వినియందు గల సోపములను నివారణ  
చేయుటకు తమ క్రితరచనలేక పనిచేసి, మన దేశచరిత్రమున  
కొక నూతన కళాను నర్పించిరి.

పంతులుగారి భార్య సేవకు సహాధురారులగున్న రా  
భ్యుత్కృత్యుగారి చరిత్రము నుదహరించక పోయిన పంతులు  
గారి చరిత్ర అసంపూర్ణమై యుండును. ఆ మే పంతులు గా

రికి తోడునీడగ నుండి, ఆయనకు ప్రతి పక్షిని తోడును  
భారతవారి లోకమునకు మార్గదర్శకులై భారత శ్రీ చరిత్ర  
మును ప్రగల్భముగ చేసిన మహనీయులు. భార్యవరం లను  
పునరు సభా చేసెకల నెక్కి ఉపవాసమును నిమగ్నమైనారు  
కారు. తాము సత్యమున నమ్మ ప్రతిపాద్యమును, ఎన్ని ఆ  
వాద్యములు కద్దినను సరకుకొనక దాని నిర్వహించువంత  
వరకు కట్టుదల గలవారు ఆంధ్రదేశమునకు లభించిన కీర్తి ప్రతి  
ష్టలకు వీరే మూలకారకుల నవరమృతు.

వావిళ్ళా దేశముకి పంతులు గారి భాగుగా నెరగు  
దురు. మొట్టమొదట వారిని 1907 సం॥ కలిసికొంటి. నేను  
కొన్న దానికన్నను గొప్ప మహత్తు ఆయనయొద్ద యున్నదని  
గుర్తించితిని. వాబ్బము సంఘసంస్కరణములపట్ల ఆయనయొ  
నాకెంతయో గురుభావము కలిగినది. కాశ్మీర్యుల ప్రకారము  
పురకవాడమునందు జరుపబడిన వికంఠావ్యాసమును నేను  
కన్నులారచూచితిని. చెప్ప ప్రయోగదలి ప్రయోగముల నేను ఆ  
వాసమునకు వచ్చియుండిరి. వివాహమైన తదనంతరము మహా  
శ్రమమును చూచుటకు కల్పించి అతిథులందరిని పంతులుగారు  
భోజనమునకు ఆహ్వానము చేసిరి. అతిథులందరు ఏమో కొన్ని  
కారణములను చెప్పి యొకరి వెంటనొకరు నెట్లుచూచా నాకె  
ంతయో ఆశ్చర్యమైనది. ఒకరు తామసాను ఉపాసముంటి  
మనిరి. ఆయనలోకన కాలమున జేవాలమునుండి ప్రసాద  
మును మూత్రము తెప్పించుకొని భుజించిన బాగుండునని మ  
రొక సంస్కృత చెప్పెను. ఇంకొకరు తమకు కడుపు నెప్పిగ  
నున్నదనిరి. వారి ప్రవర్తనలన్నిటి చూచినవారి కక్కడనే యుం  
డినవారికి తమకు యెవోయొక వ్యాధి రాగలదని  
నేను కలం చితిని. చదువు కొన్న యను యు  
లనేకులు సభావేదికలమీద నెక్కి యుత్సాహమును చూపు  
వారేకాని వనిచేయవలసినపుడు ముందుమూత్రము రారని  
తమకు గలిగిన అనుభవములను వారు అన్యదత్తును చెప్ప  
చుండెడివారు. శ్రీయత ఎన్..... గాన విశిష్టతకు తమ  
మనోదేయ పంతులుగారిని కరణులొచ్చి వివాహమాడినంత  
వరకు పంతులుగారికి తోడునీడగనే యుండివారు. పిమ్మట  
పంతులుగారిలో జగదమాడి పంతులుగారిని విడిచి  
పోయినారు. ఇంకొక సంస్కృతను అంతర్జాతీయ వివాహ  
ముల పట్ల సానుభూతి అపరిమితముగా కలదు. కాని తన  
మహర్షి భారతమునకు సరిపోవు తుర్రువారు స్వవాతిలో  
తప్ప మరెవ్వరును ఆయనకు దొరకలేదు.

యమవలలో నెక్కిన యుత్సాహవంతులు, భార్య  
కుమారులను బాంధ్యుగాన మూత్రము పట్ట నేరీటులో వారి  
తేనె వారై నను స్వభావమును గమనింపక పంతులుగారి  
భార్య సేవకు తోడ్పడి వారికెంతయు సహాయముచేసిరి. కాని  
దైవము బాంధ్యుగాను ఆంధ్రదేశమునకు ఎరంకర సేవచేయు  
టకు ఈ లోకమున నుండక చిన్న నాటకే తీసికొనిపోయినది.

1909 సం॥న వేసంగి నెలపులలో విశ్రాంతికి నాను పంతులు  
గారు బెంగళూరుకువచ్చిరి అక్కను మాలేశ్వరము నివాసులకు  
బాయన్న గారికిని పంతులుగారికిని గలిగిన పరిచయమును నేనె  
న్నటికిని చురుకలాలను. కీర్తిశేఖరుల సామితులు ఎం. జి.  
గరుదాచారి గారు వారి సత్తీలికము, వాగ్మహిమను పంతులు  
గారిని కలిసికొని అతనివిడిచి ఆనందమును వర్ణింపవలసికాదు.  
1912 సం॥న పంతులుగారు మొనూరునందు నా ఆతిథ్యముగా  
నుండిరి. అప్పుడు అద్భుతవ్యవహార శ్రీవిద్యాధి వృద్ధిగా  
నెంకయోపనిచేయుచున్న నరసింహాచార్యుగారిని పంతులుగారు  
కలిసికొనిరి. పంతులుగారు తమరికెంతయు వృద్ధులని విడిచిన  
గమించజాలకు. తామింకను పిల్లవార నె పిలువబడవలయు నని  
వారియోగ. తాము చదవంగమును యుత్సాహముతో నాద  
గలమరియు తిరుబందారములను ఇంక ను తిరుట  
కెంతయు కుతూహలము గలదని యు వారు  
చెప్పచుండువారు. చదవంగము పిల్ల వాండ్ర ఆట  
కావాలను. తిరుబందారములమీద నా కెంతయు పక్ష సాత  
ము. ప్రతిదినము సాను కాలపు భోజనమైన తదనంతరము పం  
తులుగారు తమ జీవితమున అతనివిడిచిన కష్టములును  
వారు వివరించుచుండెడివారు. ఇరవై యే వారి స్వీయ  
చరిత్రమున నుదహరిం క బడినందున వాని నిచ్చుట  
నుదహరించుట అప్రయోజనము. చదవంగమునానుటలో వా  
కు సామర్థ్యమున్నను, సరకుకొనక పంతులుగారు నన్నొడిం  
చుటకు సదుపాయములు కల్పించుచుండెడి వాడను. సంగీ  
తము పాడగలనని వారి కెంతయు నుత్సాహము గలదు. ఈ  
విషయము న వారు వ్రాసిన మొదటి వాగ్మ  
మైన తదనంతరము సంగీత విషయమున  
వారిలో చర్చించుటయే మానుకొనినాను. వాచక సోమవా

భవిష్యత్తును గురించి పంతులుగారు ప్రశంసించుచున్నారు. వాచన సోమని కవిత్వానుభవమును గురించి మా కెల్లప్పుడు చర్చ జరుగుచుండెడిది. నేనువాగ్దేవ కవిత్వవిచారమును గ్రంథము వాయన యెల్లప్పుడు కొనియాడుచుండెడివాను. ఆయన కవిత్వమును చిద్దుటలో పంతులుగారు రంజితి ఆనందమున ప్రశంసించుచున్నట్లు గుర్తించుచున్నాము. వాగ్రంథము ముద్రణమునండి తెలుగుదేశమునందు ఆయన ప్రతినిధులకొరకు పంతులుగారికి పంపిరి. సమరణము చేసి పంతులుగారు బదులుగా, గ్రంథమున నన్ను ఆయనకప్పు లన్నిటిని దిద్ది వారు బంపిరి. ఆంధ్రకవిజీవితముల విషయమున మాకు వున్నది ఎంతయో చర్చ జరిగినది. కవిజీవితములను సంపాదించుటగాను వారు వడివ్రతను చేసిన కవిశ్రమ కష్టంప సకల్యము.

ఆంధ్రవాక్యమున పంతులుగారు శ్రద్ధాశ్రుగ్రంథకర్త లలో మొదటి చెప్పుచున్నాడు. తాను వ్రాసిన పుస్తకముల వలన జీవితమును గడపినవారిలో పంతులుగారికొకరే మనలో కనబడుచున్నాడు. పంతులుగారికి శ్రద్ధాశ్రులగు వాల్లే రులో వాక్యమును సమాధిస్తానని మాయచున్నాడు. ఆంధ్రమున గల హాస్యప్రభువులకు పంతులుగారి మూలకార్యము వాక్యమును పంతులుగారి సేవాధిమనము ఆయనమునలే పని చేయగలిగినది. ప్రఖ్యాత గ్రీకుగ్రంథకర్తలగు హెయెనుగారు తన సమాధిమీద ఆయనమును నుంచగోరను. పంతులుగారి స్మరణవిన్నాగంవారముగా వారి సమాధిమీద ఆయనము నుంచిన భాగుగ నుండగలడు.

విశ్వాసమే సేనానిరతికి ఎంతయో సహాయభార మయినదని పంతులుగారు వాల్లే మొదటి చెప్పిరి. భావి యుద్ధమున ఆయన సేనానిరతియే లేదు. సామాన్యముగా గూడిన యుద్ధములకు సామాన్యమగు విశ్వాసమే అవసరమని పంతులుగారి అభిప్రాయము. పంతులుగారికి తమ జీవితములమీదను మాఖ్యముగా జేయురాండ్రగు వారిమణురాండ్ర వట్ల ను అమితవిశ్వాసము గలరు.

వీరేశలింగము పంతులుగారివంటి జీవితము భారత దేశ మెప్పుడు మరచి పోయిన అత్యున్నత మనకు దుర్లభ సంప్రాప్తమైనదనియే చెప్పుచున్నాను. (పంతులుగారి వంటి వైర్యము, ఉత్సాహము కార్యకారక మనజీవ యులలో నెప్పుడు వాడుకలమో అప్పుడే పంతులుగారి చిన్నా మను సమీపకలిగినవార మగుదుమని నానిశ్చితాభిప్రాయము.)

### విశ్కోరియా ఆసుపత్రి, కాకినాడ.



అంతరీక్షమును బహువిధముగా వాగుజేయుదును. ఎన్ని సంవత్సరములనుండి గ్రుడ్డితనముచే బాధపడి నను, లిగి దృష్టిని (చూపు) పొంది గలరు. కంటిలో పువ్వులు, ఎరుపులు, బిరుపులు, దురదల వగైరా సమస్త వైద్యకాములకు దుర్లభము. కను చీడము వగైరము. (1588)

1. అంగ్లము వైద్యయోగచంద్రిక తెలుగుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. 400 ప్రక్రియలు గలవు. టెల రు 1-4-0. 2. శైఫాయుధ ఫీమరు అను గ్రంథము ఇంగ్లీషులో వ్రాయబడినది. టెల రు 1-0-0.

వి. గోపాలకృష్ణయ్య, యం. డి. నర్సను.

**Vitafer**  
A TONIC FOOD.  
Invaluable in all Cases of Exhaustion, whether of Physical or Mental Origin.  
4-oz. Re. 1-12. 8-oz. Re. 3-12. 16-oz. Re. 6-8.

Agents:-  
**SPENCER & CO. LTD.,**  
& MADRAS AND BRANCHES.

తిరుచినాపల్లి మండల ద్వితీయ

## బ్రాహ్మణేతరసభ

(జూన్ 21 తేదీన సమావేశమగుట)

మహాత్ముడు ఉస్మాను బి. ఏ. గారి

అధ్యక్షతకొనన్వాయసంగ్రహము.

సన్నీపభక్తభక్తునిగ నియమించి పంతులుగారు నేను వందనమును సమించుచున్నాను. 1917 సంవత్సరము ఆగష్టు నెలలో కోయంబత్తూరు పట్టణమున బ్రాహ్మణేతరసభ జరిగి సన్నీపభక్తునిగ నేను సమావేశము లనేకములు కాన వచ్చితిని. కాని ఈ సభలకు మహాత్ముని దృఢభావముగ నుండుటకెంతో ప్రభువు. ఈ సభలకు బ్రాహ్మణేతరసభల ముఖ్యముగా యువభావమును వెల్లడించుచున్నారని నేను తలచెదను. కొందరి యుద్ధములు రాష్ట్రీయమనియు, యీ రాజధానియందలి హిందువులయందు మాత్రమే గాననగుచున్న దనియు అభిప్రాయపడుచున్నారు. అట్టిప్రతిపక్ష విమర్శల వాదము సన్నీపభక్త భక్తునిగ నెన్నుకొనుటవలన ఖండింపబడుచున్నది. బ్రాహ్మణేతరములగా మ్రోదవ బ్రాహ్మణేతరముల మాత్రమే గాక, మహాత్ముని ముఖము, క్రైస్తవులను అనికాద అర్థమని యిందుమూలమున వెల్లడుచున్నది. మ్రోదవ వర్ణవిభేదములు లేనివారల కీ యుద్ధములు పట్ల సానుభూతియు, ఉత్సాహమును అపరిమితముగ నున్నవి. అది భాగినియు దైర్యముతో నీయుద్ధమును చేసి, మిగుల కార్యదీక్షతో కృషిసలపుచున్నారు. బ్రాహ్మణుల అధికారమునకు ప్రతిపక్షముగ నీయుద్ధమును ప్రారంభమైనదని క్రైస్తవుల భిక్షిప్రాయ పడుచున్నారు. కాని వీరియందుకూడ అనేకము ఈ యుద్ధమునకు సహాయ మొనర్చుటకై వేడుకీయుచున్నారు. ఇందులకు క్రైస్తవ సంఘము చున్న బ్రాహ్మణుల లేకారణము. కాని యీ యుద్ధమును వెల్లడుచు ప్రోత్సాహపరచి, వ్యాప్తము గావించుచు, ఘన సేవ చేయుచున్న రాజు ఎవరు. జి. ఆర్. గొప్పాస్వామిపిళ్ల గారు కంటి మహానీయులందు లేకపోలేదు. ఈ కారణముచేతనే యీతడు గత జనవరి మాసమున మదరాసులో జరిగిన బ్రాహ్మణేతర సభ కావ్యసంఘాభ్యుదయగ నియమితుడయ్యెను. మరయు యీయుద్ధమును దృఢపించి సన్నీపభక్తునిగ, మ్రోదవ బ్రాహ్మణేతరములకు క్రైస్తవులకు సోదరభావము తెల్పుచు గావించు కావ్యోచ్చినముటవలెయు. ఈవిషయమును క్రైస్తవమనస్సే లంగీకరించి యుండిరి. దక్షిణభారతములో మహాత్మునియెల్లప్పుడు ఈయుద్ధమును నెడల సదభిప్రాయమును గలిగి యున్నారు. హిందువులకును, మహాత్మునియలకును సోదర భావము కలుగ కుండగజేయుచున్నట్టి అగ్రకులముల అధికారమును తొలగింప నెంచినయీయుద్ధమును నెడల వారి భావములు వేరువిధముగ నుండవలెవు. ప్రపంచమందలి అన్ని మతములలోను మహాత్మునియలకు మహానవనవత్వమును సంపూర్ణముగ సంగీకరించుచున్నది. ఈమతమునుబట్టి మతవిషయములలో రాజును, భిక్షుడునుకూడ సమాన లేయనియు, యేక ప్రజేతమున భుజించుట కర్తవ్యమనియు తెలియగలదు. వర్ణాశ్రమ భర్తవ్యమలంబులకంటే బ్రాహ్మణేతరల యెడల మహాత్మునియలకే యొక్కర సానుభూతి కలదు. బ్రాహ్మణులకు క్రైస్తవులయెన్నను, బ్రాహ్మణులయెన్నను, తన జాతిస్వభావములగు దురభిప్రాయములను, అసాంభావములను విడనాడ జాలదు. కాని, అతడు మహాత్మునియలకు మతములో జీవన యెడల, తన బ్రాహ్మణ కులశ్రేష్ఠత్వని సంపూర్ణముగ మరచి జీవించగలడు. క్రైస్తవ మతమునకును, వర్ణ విభేదమునకును సమన్వయముండవచ్చును. కాని వర్ణవిభేదమునకును, మహాత్మునియలకు మతమునకును ప్రత్యక్షనిర్దుష్టము. మహాత్మునియలకు మతములో గల యట్టి ప్రహస్యామృతభావములే, బ్రాహ్మణులకు, సాంఘిక, రాజకీయాధికారము తొలగింప నుద్దేశము నీయుద్ధమునకు ప్రోత్సాహ మొసంగి ప్రతి మహాత్మునియని ప్రేరేపించుచున్నది.

సంగ్రామము వలన భారతదేశము ప్రబలముగ మాన్యు జెందినది. ఈవిషయమును మదరాసు ప్రభుత్వము వారంగీకరింపకున్నారని మాంటాగుగారు కామన్వ సభలో హాస్యభావముతో బలికియండిరి. మాంటాగుగారి కావ్యములవలన భీతము జెందక, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపనమున కర్తవ్యవర మగునట్టి యీజేజుల యన్వేషణ స్నేహభావముల సంగ్రామము వలన వెల్లువెత్తియోగో నేను తెలిసికొన గోరుచున్నాను. ఈ సంగ్రామము వలన ప్రబలముగ కొందరువ్యక్తుల ఆటలు కృత్రిమిందెనె; కాని సంఘసమత్వము చేపూరలేదు. ఇందుమూలమున ఆంగ్లదేశపు కష్టమే తమకు లాభకర మను

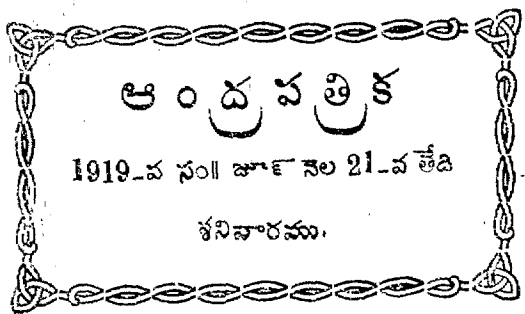
దురుద్దేశముతో కొందరు రాజకీయాంగోళనవరులు ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశములను, కార్యములను గురించి దురభిప్రాయములను వ్యాపింపజేయుచున్నారు. కాని సంగ్రామమువలననే దేశమున నింతవరకు సహకారభావములు వ్యాపింపలేదు. సంగ్రామంతమున గూడ భారతదేశ వివిధభాషలనే యుండునా? ఇందలి సత్య మేమన:-1914 సంవత్సరమునందు భారతదేశము మార్పుజెందినదనియు స్వతంత్రమున కిందుమూలమున ఆకస్మికముగ ఆర్థికదీక్షించినదనియు కొందరు భారతరాజ సీతీజ్ఞులు కనిపెట్టినవాదము. ఇట్టివాక్యములను భారతరాజ్యాంగములెఱియింపలేదు. విశ్వసించుట సమంజసముగ లేదు.

ఈసంస్కరణములు సంపూర్ణముగ ప్రసాదితములు కాకున్నయెడల దేశమున ఆసక్తికృష్టి వ్యాపించునని సోయాదులయు, మాంటాగు గారును వాదించుచున్నారు. ఇది నిజముగ బ్రటిషు ప్రబల కీడుబడిన బెదిరింపుగాని వేలుకాదు. ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము లేనిదే, ప్రస్తుత విధానము పోయినను దక్షిణ భారతము బ్రాహ్మణేతరముల విచారము జెందెదరా? ప్రభుత్వకాఖ్య బ్రాహ్మణములకుల వర్గంకర మగుట మాకిష్టమేనా? ఇంతేగాక, ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము లేనట్లుయెడల, బ్రాహ్మణేతరలస్థితి యింకను దుర్భరమగునని మిత్రులకును గోచరించుటలేదా? ఇట్టిస్థితిలో నీ రాజ్యాంగ సంస్కరణము లొసంగబడక పోయినయెడల దక్షిణ భారతము బ్రాహ్మణేతరముల ఆంగోళన మొనరించెద రనుట అసత్యముకాదా? ఇట్టి వాదములు చేయుటయందు మహాదుర్లభ్యుత్పాదముమీ? వీరికి పరిపలలో నెట్టి కలుగుట యిదియే లేకున్నను, అట్లరికాండ్రకు వీరి చర్చ యొక్కదేశకాళము ఒసంగుచున్నది. సత్యాగ్రహచర్యవిషయమున నిందలి సత్యము బోధపడగలదు. విప్లవమార్గముల వను సరించి ప్రభుత్వమువారిని బెదిరింపజేసినవారు కొందరి జేతమున గలరు. కాత్త్రుసమృద్ధ్యాంగోళనవలననే వేరవెట్లు కొనినవారి కింతయువారిలో సంబంధము లేదని వ్యాఖ్యానములలో రుజువుపరచుట దుస్సాధ్యము. అతివాదులను, మితవాదులను ఏకవిధముననే వర్తించుచున్నాడు. స్థితిగతులన్నియు మిగుల క్లిష్టముగ నున్నవి. మాంటాగుగారి ఉపన్యాసములు మనస్ఫూర్తిగాదుల ఉపన్యాసములవలె నున్నవి. మాంటాగుగారి పట్టున రాజ్యాంగసంగ్రామమును బ్రాహ్మణేతరల దురదృష్టము. మామహాత్మునియలకూడ వీరిని విశ్వసించజాలకున్నాడు. మా కి సంస్కరణ విధానములో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నిచ్చుట కతడు మనఃపూర్వకముగ సంగీకరించుటలేదు. బ్రాహ్మణేతరలకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నీయకుండుటకే నియోజక స్వాతంత్ర్య సంఘమున నిరువున బ్రాహ్మణప్రతిపక్షమున నియోజించియుండెను. వీరు కూడ తగినరీతిని వర్తించి యుండిరి.

మాంటాగుగారు మన ప్రతిపక్షమునకు నున్నాడు. శ్రీనివాసశాస్త్రి, నురేంద్రనాథ బెనర్జీ గార్లు వీరికి సహాయముచేయుటకై ఆంగ్లదేశమునకు వెదలివారు. వీరికి సంధి వరకును బాగుగా కుదిరినది. మాంటాగుగారు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును తిరస్కరింప పరచెను. కాశ్మీరప్రభృతియు ద్వంద్వపాలనా విధానము సంగీకరింపరచెను. కాని, బ్రాహ్మణేతరల నిజ స్థితిని కొదియకగారు తెలిపిండుటకు వారు నకంకయు కుదనీయులు. అధికార విరజన సంఘములో ఏకాంతివాక్యములు కానవచ్చుచున్నవి:—“కాశ్మీరమునకు తనకు బంతుబడిన నూచలసన్నిధిని యొందించి మదరాసులో నెట్టి విషయమునైనను ప్రభావము చేయరాదని తెలిపియుండిరి. బ్రాహ్మణేతర మ్రోదవలకును మనములకును, కల్లెలకును తగిన ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముండవలెననియు, నివాసమునబట్టి నియోజక స్వాతంత్ర్యము నిచ్చుట వలన బ్రాహ్మణులే అధిక సంఖ్యాకులుగ వచ్చెద రనియు వీరి అభిప్రాయము.

వీరి భావములను టో కంకరక నాయకుగారు నున్న గువారు ఖండించిరి. ఈసమయమున దాక్షిణ్యముగా రాంగ్లదేశమున బయలుపడుచున్న యెమి? వీరు తమ క్రితంచనలేక వాటుపడుచున్నారు. వీరికి వలయు సహాయము జేయుట మన ధర్మము.

పంజాబు దేశస్థినిగూర్చి యిందుకు మచ్చటించెదక. అచ్చటి కలవరము మన కెల్లరకు విచార జనకముగ నున్నది. దేశమున మరల కొంత నెలకొల్పించుటకు ప్రభుత్వమువారు కుదనీయులు. కొంతవర కి విషయములకు ప్రభుత్వమువారు కూడ కారణభూతు లని అంగీకరింపక తప్పదు. గాంధీగారు రాజకీయరంగమున ప్రవేశించిన ఏ మృదు తత్వము జెందలేక పుణ్య జరుగుచున్నది. మన మెదుర్కొనవలసిన సమస్య లనేకములు గలవు. ప్రతిపక్షమున ప్రయత్నములను ప్రతిఘటింపటకు మిత స్వాతంత్ర్యముతో కృషిసలపిన యెడల మన కామితములు నెరవేడ ననుటకు సందియము లేదు.



ఆంధ్రదేశ ప్రభుత్వ సహకార సభ

దేశమునందు ప్రజల దుస్థితికి దుర్భర దారి ద్రవ్యము అప్పుపడుట కారణములు గ్రామము లందు వీరయితులు కంచములు కనిపాటుల వాండ్రు, వారును వారి పూర్వులును చేసిన అప్పుల బాధవలన విమోచనము లేకను జన్మదాస్యము ననుభవించుచున్నారు. జనులకు సులభముగ ద్రవ్యము అవసర సమయములందు లభించుటకై వరకతి సంఘములు స్థాపితములై ప్రజలకు కొంత యుపకృతి గలుగుచున్నది. కాని వరకతి సంఘముల వలనను ప్రజలకు గలుగవలసిన యుపకృతి గలుగుట లేదని అధికారులు ప్రజలు అంగీకరించుచున్నారు. ప్రజలకు సహకారమునందును వరకతియందును అభిమానాభివేకములను గలిగించుటకై ప్రతియేటను మద్రాసునందు సహకారసభ గూడి సహకార వ్యవహారములను యోచించుట యాచారమైనది. కాని ఆ సభా వ్యవహారములను ఆంగ్లమునందును అరవమునందును దాక్షిణాత్య నాయకులు నడుపుట వలనను నాంగ్లము ప్రమేయమును గలుగజేసి కొనుటకు విశేషావకాశములు లేకుండెను. ఆంధ్రదేశమునందు ప్రజలు వ్యయప్రయాసముల కొల్పి చెప్పుచున్న గజాలను, సహకార వ్యవహారములు సామాన్యజనులకు సంబంధించినవిగాన వ్యవహారక్రమము ప్రజలకు దెలిసిన దేశభాషలందు జరుపుట యవసరము. నుటియును నాయా ప్రదేశమునందలి ప్రజల యవసరమునకు దగినరీతిని వ్యవహార నిర్ణయమును జేయుట యును నుద్యమ వ్యాపకమునకు సాధనము. ఈ లాభములను గ్రహించి బెజవాడయందు మర యాంధ్రనాథులు జూను 28, 29 తేదీలను క్రథమ సహకార సహావేశమును జేసి సమ కట్టిన ప్రయత్నము నాంధ్రదేశపు లండను జయ క్రథము చేయవలసి యుండును. కలుషితములైన వ్యవహారములను నాంధ్రభాషాధారమున దేశము నందు వ్యాపింపజేసినపుడే ఆంగ్లం కు దోషము గలిగి దేశము వికసించి ప్రజలకు ప్రత్యేకజ్ఞానము గలిగి ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము సర్వోముగ సాధ్యము గాగలదు. చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు 1918 నందు గల 2718 సహకార సంఘము లందును 883 సంఘములు తెలుగుదేశమునందు గలవు. ఆ సంఘములు 1159 గ్రామములలో వ్యవహారమును జరుపుచున్నవి. ఆంధ్రదేశము నందు 16000 గ్రామములు గలవు. ఇపు డాంధ్ర దేశమునందు కాకినాడ బెజవాడ అనంతపురము లందు మూడు సహకారస్థానములు గలవు. చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు వ్యవసాయ సంఘములందు గల 1, 30, 054 సభ్యులందు ఆంధ్రదేశము నందు 16,237 సభ్యులను వ్యవసాయేతర సంఘములందుగల 55,423 సభ్యులందు ఆంధ్రదేశము నందు 11,997 సభ్యులును గలరు. రాజధాని యందు సెంట్రలు బ్యాంకులందు 1,09,75,350 రూప్యముల వ్యవహారము జరిగినను తెలుగు మండలముల బ్యాంకులందలి వ్యవహారము రూ 16,68,163 మాత్రమై యున్నది. పరిమితి లేని

బాధ్యత గల సంఘముల మూలధనము రూ 97,43,186 లు. అందు ఆంధ్రదేశ సంఘముల మూలధనము రూ 26,51,943 అయియున్నది. ఈరెక్కలు ఆంధ్రదేశమునందు సహకారోద్యమ వ్యాపనావశ్యతను వెల్లడి చేయుచున్నవి. బెజవాడయందు గూడనున్న సహకారసభయందు చర్చింపబడెడి చిత్తు తీర్మానములను చదువబడెడి వ్యాపములను విమర్శించినపుడు సహకారోద్యమమున వ్యాపింపజేయుటకు సాధనములు గోచరంబగును. సహకారోద్యమమును వ్యాపింపజేయుటకు ప్రజలకు ద్రవ్యము సులభముగ లభించవలయును. ద్రవ్యము సులభముగ లభించుట కాంధ్రదేశము నందు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ ధనాగారమును స్థాపించుట యవసరము. ఈ ధనాగారమునకు శాఖోపశాఖలుగను జల్లాలయందును తాలూకాలయందును సెంట్రలు బ్యాంకులను స్థాపింపవలయును. తాలూకా ఖజానాలందు సహకార సంఘములకు సొమ్ము నిచ్చెడి ఏర్పాటును జేసిన సహకారోద్యమము సులభముగ వ్యాపింపగలదు. సహకార సంఘముల వరకతి వ్యాపించుటకై టోయిగేట్ల రాబడిని జేవాదాయములను సంఘములందు నిలువచేయుట యవసరముగ నున్నది. ఇంతవరకును సహకారసంఘములు విశేషముగా నక్రమసంఘములుగ మాత్రము వుండెయుచున్నవి. సహకారోప యోగమును వ్యాపింపజేయుటకై సహకారోద్యమమును సమష్టి క్రయవిక్రయములకు వ్యాపింపజేయుట యవసరమగుచున్నది. సహకారోద్యమము నిర్ణయించవలసిన సమస్య లనేకములు గలవు. సహకారోద్యమమును వ్యవసాయ వాణిజ్యకర్తృమల యభివృద్ధికై వినియోగవరచుట సహకారమునకు ప్రయోజనము వ్యవసాయపు ఋణశాసనము కధికారులు పంకుచిత భావముతో పాలించుచున్నారని భూమిసింహు పరిపాలన నివేదికను జూచిన వారలకు విదితమగుచున్నది. రయితులకు విత్తులను గొనుటకుగాని ఉపకరణములను గొనుటకుగాని పరుకులను గొనుటకుగాని సహకారసంఘములు లేవు. రయితులు చవుకగ గొని ప్రియముగ నమ్ముటకు బదులు వరకతి లేనందున ప్రియముగ గొనుటయును చవుకగ నమ్ముటయును సంభవించుచున్నది. ఈ సందర్భమునందు బాత్తుగ కరకతిలేని కంచమాకుల స్థితిగతులను విమర్శించుటయే యవసరము. సహకారోద్యమము బాగుగ వ్యాపించుటకు ధనము ధనాగారములు గావలయును. సహకారోద్యమ వ్యాపకమునందు సానుభూతి గల యధికారులు గావలయును. స్వార్థరహితులైన అల్లురి రామ రాజుగారి వంటి ప్రజాసేవకులు గావలయును. ప్రజలు చేజిట్టిన కనును కట్టుదలతో నిర్వహించుట కలవాటు వడవలయును. సకలసంస్కరణములకును ప్రజల శుభస్థితియే మూలసాధనము. ప్రజలు ఋణావిముక్తులై కడుపునిండ తినుట కన్న మును గలిగియున్నపుడు సకలసంస్కరణములును సత్కరితముగ సఫలములగును. ఈ సదుద్దేశముతో నారంభము గానున్న క్రథమాంధ్రసహకార సభకు సహకార సంఘముల ప్రతినిధులు సహకారాభిమానులు విశేష సంఖ్యాకులుగ బోయనగాని సభ జయక్రథముగ జరుగనేరదు. సహకారసహాయ రిజిస్ట్రారులు కృత్రిమెంటి నాగేర్పరరావుగారు వి. ఎస్. లక్ష్మీనరసింహారావు కంతులుగారు టి. శ్రీనివాసరావు గారు సహజమైన సానుభూతిని చూపుచు క్రథమాంధ్ర సహకార సభావిజయమునకు దోడ్పడుదురని నమ్ముచున్నాము. ఆంధ్రోద్యమవిజయమిట్టి శాఖోద్యమముల విజయమువలననే సా

ధ్యము గావలసి యున్నది. ఆంగ్లము వారి సహజమైన యలసత్వమును విడిచి సహకారోద్యమము శాఖోపశాఖలతో నాంధ్రదేశమున వర్ధిల్లుటకు క్రథమ సహకారసభను జయక్రథముగ నిర్వహించుటకు గట్టిప్రయత్నములను జేసి కృతార్థులగుదురని నమ్ముచున్నాము.

సంస్కరణముల చట్టము

IV

సంస్కరణముల చట్టపు వీతిలో, క్రమాగతముగ బాధ్యతాయుతపరిపాలనము నీ దేశమునకు ప్రసాదించెడి యుద్దేశము సూచింపబడినది. ఈ యుద్దేశము 20 ఆక్టు ప్రకటనమున కనుగుణ్యముగ నున్నది. కాని, ఇండియా ప్రభుత్వ సంస్కరణమున కిది ఏల యవకాశమిచ్చునో, గ్రహింపబడుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వ సంస్కరణము సక్రమాభివృద్ధికి దారిజూపునని, మాంటు ఫర్లు విధాన గ్రంథకర్త లేలదలపరో, యితవరకును భారతీయులకు దెలియను. మితవాదులు అతివాదులను భేదములేక ఇండియా ప్రభుత్వమునందీ సమయము నందే, స్వపరిపాలనము బ్రవేశపెట్టవలయునని భారతీయులు కోరుచున్నారు. మాంటూగుగారి యుగన్యాసమున, హిందూ కేశమునకు వాణిజ్యస్వాతంత్ర్య మొసగుట యత్యవసరమని సూచింపబడెను. దీనినిబట్టి బిల్లు నీనూచన పొందుకరుపబడనేమో యను నాశ ప్రబలియుండెను. మాంటుఫర్లు నివేదికపు, 342-వ పేరానుండు గ్రంథకర్తలు హిందూదేశ వాణిజ్యకర్తలని గూర్చి చెప్పించి. కాని సంగ్రామానంతరము, సామ్రాజ్యపు వాణిజ్యవిధానము చర్చించుటకును గా, తామా విషయమై ఎట్టి సూచన గావించమని, వీరపుడు ప్రాసించి. ఆంగ్లేజ్ మిపుడు ఇంపీయల్ ప్రెఫరెన్సు వద్దతి నవలంబించినది. హిందూదేశమున కితరుణమున వాణిజ్య స్వాతంత్ర్య మొసగబడజేసి, భావిదశ యంధికారబంధుర మగునని ప్రజాక్రముఖులు మొరలిచుచున్నారు. ప్రజాశయపు న్యాయమును మాంటూగుగారు గ్రహించినదలకు సంతసించి, బిల్లులో వీరి కోర్కె పొందుకరుపబడనేమో నని వెదకితిమి గాని, అది కాన్పించలేదు. తుట్టుకుదకు మాంటూగుగారు సూచన "పరిశ్రమతలంపు"గ మాత్రమే నిలిచియుండుట శోచనీయము. ప్రజల జన్మ స్వాతంత్ర్య సంతోష గూర్చి, యా బిల్లులో నెట్టి ఏర్పాటు గావించబడలేదు. సంస్కరణముల కన్నను, ప్రజలు జన్మస్వాతంత్ర్య సంతోష గూర్చి పట్టదల గలిగియున్నారు. బిల్లులో నిట్టి ప్రధాన విషయములు నడలివేయబడుట, దాని సంకుచిత స్వభావమునకు గుర్తుగ నున్నది. నూతనరాష్ట్ర నిర్మాణ విషయమును 12 వ శైక్షకు ప్రతిపాదించుచున్నది. ప్రభుత్వ కార్యదర్శి సభవారి యనుజ్ఞతో రాజప్రతినిధి సభవారు క్రొత్త గవర్నరు రాష్ట్రమును నిర్మింపవచ్చును. లేక, రాష్ట్రములో కొంతభాగమును డిప్యూటీ గవర్నరు పరిపాలనమునంద నుంచవచ్చును, క్రొత్తరాష్ట్రములనుగాని, ఉపరాష్ట్రములను గాని నిర్మించుటకు రాజప్రతినిధి సభవారి కధికార మొసగబడినది. ఆంగ్లము ప్రత్యేకరాష్ట్రనిర్మాణముపట్ల, ప్రబలొత్సాహముతో కృషి సయపు నెకల, వారి కోర్కె తప్పక సఫలమగును. మాంటూగుగారు తమ యుగన్యాసమున ప్రజేచ్ఛననుసరించి నూతన రాష్ట్రనిర్మాణము గావించవచ్చునని సూచించి



యందీరి. ఆంధ్రరాష్ట్రము త్వరితం లభించినందున  
అది ఆంధ్రుల కృషిలో ప ముగియే ఎంచుచున్నది.

చాతకు లీసెన్సి టిల్లనందలి క్రాంతిలో పము  
లను కలిపించి యుండవచ్చును. వాటిని వివ  
రించెదము:

(1) స్వకలపాలనాధీనమైన ప్రభుత్వము  
విషయములు, నిబంధనలకు వదిలివేయబడుటచే,  
హిందూ దేశాధికారులు స్వకలపాలనాధీనమున  
మును వికృతము గావించుట కవకాశ మేర్పడినది.

(2) కార్యనిర్వాహక సభ రాష్ట్రములందయినన,  
శాసనసభకు లోబడియుండవలసిన ఏర్పాటు గా  
వివక్షపడలేదు. (3) మంత్రియద్యోగకమిటిగవ

ర్షురూపియిచ్చునై నిలిచియుండి, ఆతను శాసన  
సభకు బాధ్యుడు గాకుండుటచే, క్రాంతిప్రభుత్వ  
ముపై శాసనసభకు గల కలుకుబడి యత్యల్పము.

ప్రజేచ్ఛకన్న గవర్నరుగారి యిచ్చును కొనసాగిం  
చుటకే మంత్రి యధికముగ పాల్పడుట సహజము.

(4) మంత్రికిని కార్యనిర్వాహక సభ్యునికిని సమాన  
వేతన మొసగుటకు వాగ్దానము లేదు. (5) శా

సనసభ్యులు కానివానినుండి గూడ, మంత్రి ఎన్ను  
కొనబడవచ్చును. అట్టివారి కాలపరిమితి మూడు  
మాసములే యున్నవను, అధికారసమన్విత డగు

మంత్రి ఆతిసులభముగ ప్రజలచే శాసనసభ కెన్ని  
కొనబడవచ్చును. ఎన్ని క స్వాతంత్ర్య మిందుచే

కొనబడవచ్చును. (6) మంత్రిసలహాను గవ  
ర్నరుగారు త్రొక్కివైచి, వేరుగ ప్రవర్తించ

వచ్చును. (7) కార్యనిర్వాహక సభలలో సగము  
మంది భారతీయసభ్యు లుండివలెనను నియమము

లేదు. (8) బడ్జెట్నుగూర్చి ఏర్పాటులు విశాల  
వంతముగ లేవు. (9) దేశభావతీ, రక్షణము,

స్వాయత్త శాఖాభ్యుదయ మను పేర్లతో, ప్రజా  
యత్త శాఖలపై శాసనసభకు గల యధికార

మును గవర్నరుగారు తొలగించవచ్చును. బడ్జెట్ను  
విషయమైగూడ నిలులనే కా వింపవచ్చును.

(10) ఇండియా ప్రభుత్వమున కెట్టి బాధ్యత యొ  
సగబడలేదు. (11) స్టేటు కొన్నిసభ సామ్రా

జ్య శాసన సభాధికారమును నామమాత్రము  
గావించగలదు. (12) సివిలు సర్వీసు వారు,

సంస్కరణములను కొనసాగించుటకు, తగిన కట్టు  
బట్టము లేర్పడలేదు. మంత్రియజ్ఞులను వారు

తీరస్కరించుట కవకాశ మేర్పడుచున్నది.

(13) మాంటుఫర్డు సేవేదికకన్న గూడ, బిల్లు  
చాలవలెకు వెనుకకుబోయెను. (14) కడివత్తర

ముల పిమ్మట జరుగు కరీక్ష దేశీయుల ఆత్మకౌరవ  
మునకు భీష్మముగ నున్నది. (15) బిల్లులో,

వాణిజ్య స్వాతంత్ర్యము గూర్చి గాని, జన్మస్వా  
తంత్ర్య సంరక్షణ గూర్చి గాని, వాగ్దానము లేదు.

జాయింటు కమిటీ ఎడల క్రాంతియుములను  
వెల్లడించినది, ఆంగ్లప్రజలలో సమానముగ క్రాంతి

ధము గలిగించియు, పార్లమెంటు సభ్యులకు  
నిజము తెలియజెప్పియు, వైలోపములన్నియు

బిల్లునుండి తొలగించుట, హిందూ దేశపు రాయ  
బారులు తమ యావచ్చుకొని వినియోగించవలసి

యన్నారు. వారి క్రయత్తుములు సఫల మగు  
నటల, హిందూ దేశమునందన్ని భాగములందును

సభలు జరిగి బిల్లుపై ప్రజాభిప్రాయమును సమ్మ  
ర్పక చేబుపుట యవసరము. ప్రజలు తమ మనో

భావముల నీ తీరుణమున మరుగుపరచి లాభ  
ముండదు. బిల్లు సూచనలేగాక, ప్రత్యామ్నాయ

విధానములు గూడ, జాయింటు కమిటీ వారి  
యెదుట విచారించబడ నున్నవి. ఈ యవకాశము

నుకయోగించి, దీర్ఘ కాంగ్రెసు తీర్మానములు  
సఫలమగునటల, హిందూ దేశము కట్టుదల జాత

వలసి యున్నది.

### కరెన్సీ విచారణసంఘము

కరెన్సీ పద్ధతిని విచారించి, సేవేదిక మంపుట  
కొక సంఘము నియమించబడినది. ఈ సంఘ

మున చాలాలో అను పార్సీవారు తప్ప, మిగిలిన  
వారందరును యూరపీయులే. చాలాలోగారు,

క్రజాతయుములపై సానుభూతిగలవారిని పేరొంద  
లేదు. ఈ సంఘమువారు తమ విచారణను ఆం

గ్ల దేశమున సల్పుదురగాని హిందూ దేశమున కా  
దు. భారతీయుల కన్యాయము గలుగుటకీ రెం

డు విషయములును చాలును. దీనికి తోడుగ,  
భారతీయులను సాక్షులుగ బంపుటకు, ఇండియా

ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపలేదు. సాక్షు లెవ  
రయినను స్వంతవ్యయముపై బోయినను, వారిని

సంఘమువారి ప్త మున్న విచారించవచ్చును.  
కాని విచారించి తీరవలయునను నియ

మము లేదు. ఇట్టిస్థితిలో కరెన్సీసంఘము  
వారి సూచనలు భారతీయుల కెవరికిని సంతృప్తి

గొలుపజాలవు. విచారణసంఘము లనిన, భార  
తీయులకు విముఖత గలుగుటకు, వాటియందు

ప్రజాప్రతినిధు లుండకుండుటయే ముఖ్యకారణ  
ము. కరెన్సీపద్ధతి, మిగుల సంక్లిష్టమైనది. ఇది

యే హిందూ దేశదృష్టికి మూలకారణమని దల  
చువారు నేకులు గలరు. రూపాయి మారకపుధర

1 పిల్లింగు 4 పెన్సిలనుండి 1 పిల్లింగు 8 పెన్సి  
లకు మార్చింపబడుటచే, హిందూ దేశపు వర్త

కులలో నలజడి గలిగినది. దేశీయ వాణిజ్యము  
క్షీణించుటకీ మార్పు దోడ్పడునని, వారు విశ్వ

సించుచున్నారు. అనేక వత్సరములనుండియు  
కరెన్సీ పద్ధతి యిష్టము వచ్చినటుల

మారుచు నిలుకడలేక యున్నది. 1893  
సంవత్సరమునకు ముందు, హిందూ దేశపు మింటు

లలో, వెండినాణెములు ప్రజలందరకు దయా  
రగుచుండెడివి. ఆవత్సరమునమింటులు మూసివేయ

బడి వెండినాణెములను సర్కారువారు మాత్ర  
ము వేయగడంగిరి. నవరసునకు 15 రూప్యముల

నిలువ నిర్ణయింపబడెను. ఫలరు కమిటీవారి  
తీరున నిర్ణయించిరి. కాని బంగారు పరిమాణ

మేర్పడలేదు. ఛేంబర్లను కమిషను వారు  
1913 సంవత్సరమునందీ సమస్యను విచారించి,

హిందూ దేశమునకు బంగారుపరిమాణము గాని,  
వెండిపరిమాణముగాని బనికిరాదని తలచి, బంగారు

మారకపు పరిమాణము నేర్పరచిరి. దీనికింద,  
ప్రభుత్వమువారు నవరసుకు 15 రూప్యముల

చొప్పున మారకము నిచ్చెదరు. మారకము  
తగినపుడు ఆలోచించు బంగారమును లండనులో

నిచ్చి పూర్తిజేసెదరు. ఈ పద్ధతిలో నెట్టి మార్పు  
జరుగవలయునో విచారించుచు, ప్రస్తుత విచారణ

సంఘమువారు కోరబడిరి. కమిటీవారి నిర్ణయము  
తేలకముందే, రూపాయి మారకపు విలువ మార్పు

జేయబడెను. ఇందుచే, నవరసు మారకపు విలువ  
15 రూప్యములనుండి 12 రూప్యములకు తగ్గింప

బడెను. మారకపు పరిమాణము నిలువ నేర్పరు  
చుటచే, ఎగుమతులకును దిగుమతులకును కృత్రిమ

వెల తేర్పడుచున్నవి. క్రొత్త మారకపు విలు  
వచే, మనదేశమునుండి సరకులు చౌకధరలకు

విదేశములకు బోవుటకును, విదేశపు సరకు లీ  
దేశమున చౌకగ జేరి దేశీయపరిశ్రమలకు నష్టము

గలిగించుటకును మార్గ మేర్పడుచున్నది. హిందూ  
దేశము బీదదేశమని ఎంచుటచుచో, వెండి పరిమా

ణమునే పూర్వమువలె నుంచవలెను. అటుల  
గానిచో, ఫలరు కమిటీవారు సూచించిన బంగారు

పరిమాణమును నెలకొల్పు వచ్చును. అంతయ  
గాని, మారకపు విలువను కృత్రిమముగ మార్చిం

చేడి పద్ధతిచే మాత్రము, దేశమున కమితనష్టము  
వాటిల్లుచున్నది. ఈ సమస్యను గూర్చి సాక్ష్య

మిచ్చుటకు, భారతీయుల కవకాశము లేక, విచా  
రణసంఘమున సభ్యులుగ నుండుటకును భారతీయు

లకు ప్రవేశము లేకుండ నుండినపుడు, ఆసంఘపు  
సూచనలు దేశమున కేమాత్ర ముపయోగించవు.

ఇండియా క్రభుత్వమువారు దూర మాలోచించి,  
తమ నిశ్చయమును మార్చికొని, భారతదేశపు

సాక్షుల నంగీకరింప బ్రార్థితులు.

### బ్రాహ్మణేతరసభ: మహమ్మదీయాధ్యక్షుడు

తిరుచునాపల్లిలో జరిగిన ద్వితీయమండల  
బ్రాహ్మణేతరసభకు మహమ్మదు ఉస్మాను గా

రధ్యక్షుల వహించిరి. ఆసభ నేడు ప్రారంభ  
మయ్యెను. ఈ ప్రముఖుని యువన్యాసము జదు

వుచో, మాడరక్ నిపూర్ణ కృతిక మన్నోకమారు  
దెలిపినటుల, బ్రాహ్మణునినుండి మిగిలిన ప్రపంచ

మంతయు వేరయినటుల గాన్పించును. మహమ్మ  
దీయులు ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము తమలో దాము

సంపాదించికొని తృప్తిజెందిరి. కాని, వీరు బ్రాహ్మ  
ణేతరప్రాతినిధ్యముకొర కింతవర కేమి కృషి సలి

పిరో గోచరముకాలేదు. అయినను క్రైస్తవులకన్న  
మహమ్మదీయులు బ్రాహ్మణేతరులపై నెక్కుడు

సానుభూతి జూపుచున్నటుల, అధ్యక్షులు దెలిపిరి.  
క్రైస్తవులలో బ్రాహ్మణులనుండి చేరినవారుండు

టచే, వారి కలుకుబడివలన బ్రాహ్మణేతరోద్యమ  
మున కంతగ సానుభూతి వ్యాపింపలేదని, ఉస్మా

నుగారి యభిప్రాయము. వీరి నిర్వచనము ప్రకా  
రము, బ్రాహ్మణేతరులనిన బ్రాహ్మణేతరహిందు

వులే గాక, మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు గూడ  
వీలో కలసియున్నారు. ఇది సత్యము కాదను

టకు, క్రైస్తవులును మహమ్మదీయులను తాము  
విడివిడిగ ప్రాతినిధ్యము బొందుటకు జేసిన ప్రయ

త్నములును, అందువలన కలిగిన ఫలితమును నిదర్శన  
ము. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును సం

యోగము కుదురకుండ, బ్రాహ్మణులే యడ్డు  
వడిరట, అధ్యక్షులు నాయరువ్యయనకు జేరిన

వారనుట సుప్రసిద్ధమే. మాంటూగుగాని, రాజ  
కీ యాందోళ నాకరులను, అతివాదులను,

మితవాదులను కలిపి వీరు దూషించిరి. శ్రీనివాస  
శాస్త్రి, సురేంద్రనాథ బెండ్రి గారు అధికారవిభజన

సంఘములో సభ్యులుగ నున్న దోషమునకు, వీరిపై  
శాపవాక్యములు కురిపింపబడెను. శింకరన్ నాయ

రుగారు బ్రాహ్మణేతరులయినను ప్రజలపక్షము  
వహించినందులకు, వీరి విమర్శకు పాత్రులయిరి.

కాంగ్రెసులో తనస్థానము సురక్షితముగ నుండ  
నపుడు, శింకరన్ నాయరుగారు, సంఘసంస్కరణ

సభలో జేరి బ్రాహ్మణులపై దాడివేడలిరట.  
చిసెంటు గారు హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు

సహాయము గోరినపుడు, నాయరు గారామెను  
దూషించిరట. సిమ్లాకొండల నేక్కినపుడు మాత్ర

ము వీరికి పూర్వాభిప్రాయములు మారి, బ్రాహ్మ  
ణేతరుల క్షేమము కట్టలేదట. ఇట్టి విమర్శము

విమర్శకుల బుద్ధిజాడ్యమునకు నిదర్శనమే గాని,  
శింకరన్ నాయరుగారి కీర్తి కెట్టి గోటు గావింప

జాలదు. గాంధీగారనన, వీరికిగల విముత్తముగ  
వెల్లడింపబడినది. రవీంద్రునిపైగూడ నిట్టిరోషమే

వెలిగిక్కబడెను. ఉపన్యాసయందంతలను, ఒక్క  
ఉపయోగకరమగు సూచనయొకను గాన్పించును.

దేశభక్తుల దూషణతో నీ యువన్యాసము నిండి  
యున్నది ఇట్టి యువన్యాసములు బ్రాహ్మణేతరో

ద్యమముపై ప్రజల విముఖత బెంచుటకు తప్ప,  
వేరొకవిధముగ తోడ్పడజాలవు.

శ్రీ శ్రీశైవులగు దివానుబహదూరు

కలవల రామానుజము శ్రీశ్రీగారు దానకర్ణుడనగు కలవల రామానుజము శ్రీశ్రీగారు, నిన్నటిరాత్రి వంద్రెండు గంటలకు చనిపోయి రని తెలుపుట శంతయు వగచుచున్నా రము. కలవల కుటుంబము వారి దానధర్మములు లోకప్రసిద్ధములు. వీరికిగల యైశ్వర్యము ప్రజాశ్రే యమునకై వినియోగింపబడుచుండెను. రామా నుజము శ్రీశ్రీగారు వారి సోదరులు కింగుకంపెనికి యజమానులుగనుండి మహాపంపన్నులైరి. దక్షిణ హిందూదేశ వర్తక సంఘమునందును, పోర్టుప్రస్తు నంచును వీరు సభ్యులైయుండిరి. కార్పొరేషను సభలో సభ్యులుగ నుండిరి. మద్రాసునకు పెరిఫ్ ఫడవిని పహించి, కీర్తివడసిరి. వీరు చేసిన ధర్మకార్య ము లపారములు. నుంగంబాకిపు ఆయుర్వేదధర్మ వైద్యాలయము, శ్రీవేంకటాచల సంస్కృత కళాశాల, బాద్మిపురు బాలికాపాఠశాల మొద లగు క్రతిష్ఠావసలు వీరి దానశీలమునకు నిదర్శన ములు. ఇంతయేల, వీరి యొక్క యు వీరి సోదరుల యొక్క యు దాతృత్వమునకు పాత్ర ముగాని ప్రజాప్రతిష్ఠావన లరుదుగ నున్నవి. ఆంధ్రులవైనను, ఆంధ్రోద్యమము వైసను వీరికి చక్కని యభిమానము గలదు. చెన్నపురి ఆంధ్ర సభకు ధర్మకర్తలుగ నుండి వీరమిత్రోత్సాహభి వాసములను జూపుచుండిరి. బాలీయోద్యమము లపై వీరి కభిమానముండెను. వీరి మరణమువలన, ఆంధ్రసంఘమునకును, ఆర్యవైశ్యకులమునకును, మద్రాసు రాజధానికిని, తీరనినష్టము వాటిలినది. వీరి కుటుంబమునకును, సోదరులగు రావుబహ దూరు కలవల కణ్ణుశ్రీశ్రీ గారికిని, మా సాను భూతి డెలుపుచున్నాము.

దక్షిణాఫ్రికా సమస్య

ఇండియాపత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది: "దక్షిణాఫ్రికాలో, హిందూజాతీయల శ్రేయమునకు విరోధముగ నుండుటకై కానపు రెండవ పతనము చూగి యుట, మిగుల దురదృష్టము. యూనియన్లు, కమ్యూనిస్టులు, భారతీయులపై ప్రారంభమయిన దండయాత్రలో తేరిరి. పాత్రికత్వదేశకమగారి నాచుక, బిల్లు నామొందించినవారిలో గానించుట ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. పాత్రికత్వ ప్రభుత్వము వారు వెంటనే వారిని, అవసరమగుచో గాజాంగీకారము నాపివేయించవలెన. ఇది కొనసాగితే, ఇండియా జేతమునకు ఆర్యగౌరవర మగు సాధనములు రెండేగవు. దక్షిణాఫ్రికా యొడ హిందూజాతీయ బదులుకు బదులుగ ప్రవర్తించుటను సమీక్షించు సమయలో టెట్టరలయును. రెండవది, భారత జేతము సామాజ్యసభనుండి తేలిరావలయును. దక్షిణాఫ్రికాలో హిందూజాతీయ తోడ్పడినఫలిత మిడయే యగుచో, హిందూజాతీయ పంతులు కింగుకంపెనీ తప్పదు."

బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక

నిన్నటి బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక సంపాద కీయ వ్యాసములతో వెలువడినది. హర్షిమెను గారి కలము 7 వ పుట నలంకరించెను. పూర్వపు నటుత్వము నీ పత్రిక తిరిగి గమనముచున్నది. ఈ పత్రిక కేకముం చెట్టి యంతరాయములకు లోనుగాకుండ జేతనేన జేయు గాక యని గోరు చున్నాము.

శ్రీశ్రీశైవులతో వ్యాపారము:—కర్నూరు, ఆస్ట్రేలియా, బొంబాయి, బర్మి, బల్గేరియా, మన్నగు శ్రీశ్రీశైవులందుగాని ఆ జేతములకు సంబంధించిన అధినివేతనములందుగాని నికసిం చువారిలో బ్రిటిషు యండియా జేతమునందు నికసిం చు వారి కను నట్టి వ్యాపారమును చేయగూడదని యిదివరకు ప్రక టించబడినది. కాన ప్రత్యేకముగ నేవ్యాపారమునైన ఏజేతము వారిలోనైన ఎగరైన చేయుటకు ప్రత్యేకాధికార మిచ్చబడు ట కాజేపరామలేదు. కాన నట్టి ప్రత్యేకాధికార పుత్రములను బడసికొనరు అనువతింపబడిన కారాదారుల కారాల నేర్ప రుచుకొనవచ్చునని కర్నూరు జనరలుగారు ఇండియా గజెటు లో ప్రకటించిరి.

# ప్రథమ ఆంధ్ర సహకార సభ

జూను 21, 22-వ తేదీలను బెజవాడలో జరుగును.

ఆంధ్ర దేశసమస్య లనేకములు చర్చకు వచ్చును

ఎల్లరు రా బ్రాధితులు.

## స్థానిక వార్తలు

(1)

అల్యూమినుము యంత్రాగారము:—యంత్రాగారమునందలి పనివాండ్రందరు సమ్మెకట్టునుండి నిన్న మధ్యాహ్నము వను లలో చేరిరి. యంత్రాగారాధికారులు కూలివాండ్ర కోర్కెలను వెరవేర్చుటకు వాగ్దత్తము చేసిరి.

గణితశాస్త్ర పండితులు:—కే. ఆనందరావు

గారు, ప్రెసిడెంట్ కళాశాలలో గణితశాస్త్ర పండితులుగ నియమింపబడిరి. వీరు జిల్లా జడ్జియగు, రావుబహదూరు సి. కృష్ణస్వామిరావుగారి పుత్రులు. వీరు కేంబ్రిడ్జిలో విద్య పఠ్యసిండియుండిరి.

హర్షిమెనుగారి ఎన్నిక:—ఇంగ్లండునందు కాంగ్రెసు పక్షమున పనిచేయుటకు గాను బి. జి. హర్షిమెను గారిని ప్రతినిధులుగా ఆలహాబాదునందు కొద్దిదినముల క్రిం దట నమాజేతమైన ఆఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము వారి న్నుకొనిరి ఇండియా వెంటు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

“ఆర్యగౌరవము”:—ఈనా నివాసులగు దా క్తరు పంతులగారు శేషటి ఆదివారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ కేంద్రమునను సమావేశిర క్రతేతమునందు “ఆర్యగౌరవము” గూర్చి హిందీభాషలో ను తవ్వసించెదరు. బెంగళూరు నివాసు లగు పండిత నైకర వండ్లిగారు కళాధికర్యమును వహించెదరు.

శాస్త్రవాచక పాఠములు, నాల్గవతర

గతి:—కుంతిప్రగడ సాంబకరావుగారిచే రచింపబడిన నాల్గవతరగతి పుస్తకము మాకందినది. ప్రతిదినమునను బాలం బాచుచుండెడి సామాన్య కన్తువులయాలమున, గ్రంథకర్త శాస్త్ర రహస్యముల సలిమలభముగ బోధించగలిగిరి. నుగ్రా న్యమగు భాష వాడబడినది. విద్యార్థులుగా రికనయినను గ్రంథకర్తకు తగుబ్రోత్సాహ మొనగుట భావ్యము.

అడినునకంపెని సమ్మెకట్టు:—కంపెని వారి

మాద్రాసుకాలలో పనిచేయుచున్న కంపాజిటర్లకు మాడు దినములు పనిలోనిరాక కాలుగవనాడు పనిలోచేరమండగా, కంపెని యజమానులు అతనినిఅడ్డుపెట్టి పనిలోచేర నక్కర లేదనిరి. తక్కిన పనివాండ్రందరు నదరు కంపాజిటరును పనిలో నికి చేర్చుకొనక పోయిన తాము సమ్మెకట్టెదమనిరి. కంపెని వారు తక్షణమే కార్యాలయమును మానివేయుచు పనివాం డ్రలో నెగరైన యుత్తరువునకు మించికార్యాలయమున క్రతేతించిన ఆరస్తు చేయించెదమని ప్రకటించిరి. పోలీసువారు కార్యాలయమును కాపుదల చేయుచున్నారు.

కాయధాన్యములు:—కృత్తికము భోజనవచా

రములు విక్రమింపబడుటగానన్నందున 1827, 1828 వసరీ లలో గవర్నమెంటు వారికి కిస్తు చెల్లించుచు సాగుబడి కానటువంటి భూములలో పెట్టధాన్యములను పండించు కొనుచున్న యెడల 1829 వ వసరీకి కిస్తు చెల్లింప నక్కర లేదని ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువులను మంజూరు చేయచు, ఈయుత్తరువు, విషయము ప్రజలందరికి బాగుగా తెలియు టకు జిల్లా కలెక్టరులందరు తగిన విధముగా పని కోరుచు మదరాసు కృత్తికకార్య వర్షము ఏ. బి. జి. కాంబెలు గారొక కృత్తికనమును కృత్తికటించిరి.

బూషణం ఇంగ్లీషు ధర్మ వైద్యశాల:—

212, గోవిందప్ప నాయనిబిడ్డ, బ్రాంచు: 87. ఆదియత్తు నాయనిబిడ్డ వద్రాన్. వైచెప్పిన వైద్యశాలలో మందులు,

బీదలకుగాను 7 ఘంటలు మొదలు 9 ఘంటలు వరకు యిచ్చు బడును 9 ఘంటలు మొదలురాత్రి 8 గంటల వరకు మందులు యేముక్క వ్యాధికిన్ని పెద్దలకు 8 అణాలు బిడ్డలకు 4 అణాలు చార్జి చేయబడును. ఇచ్చట సకలమైన దోషమునకు మంత్రించబడును. ఇతర డాక్టర్లవల్ల రాసినమందులు చేసి యిచ్చబడును.

భారతీయుల ఆశయములు.

ఆంగ్ల దేశ పత్రికాభిప్రాయము.

మాంటాగు మంత్రి బడ్జెటునుపశ్చాదము.

న్యూజేట్టుచును పత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది:

ఇంకోకసంవత్సరము లోపుగ భారతజేతపు ఆదాయ

శ్రయముజేతక చర్చచరగదని మానించుచు మాంటాగు వాగ్దా నముచేసిన భారత రాజ్యాంగ సంస్కరణములు వపోధాతముగ గత గురువారమునాడు గొప్పయుపపశ్చాదము నిచ్చిరి. భారత జేత ఆకాంతినిగురించి ఆయన విమర్శించిన విషయము ఈ మధ్య మాత్రమే వ్యాసిన వ్యాసములకన్నను మించిపోయి నది. మాంటాగు ఆకాంతిని గురించి కొంతమానించి రౌలట్టు చట్టముకట్టకమును సానుభూతి లేకపోయినను దానియొక్క ఆవశ్యకతను గురించి చాల మెక్కి చెప్పిరి. తరువాత గత సంవత్సరపు నివేదిక ననుసరించి తయారుచేసిన రాజ్యాంగ ప్రణాళిక విషయమును దానిని కర్నూల్లో పార్లమెంటు నందు ప్రవేశపెట్టు విషయమును గురించియునుచిది. స్వపరిపాలం మునకు కావలసిన నడుపాయమును, ఎన్నిక సంఘములను పెంపొందింప చేయవిషయము, కానవసభ్యులకు మంత్రులను బాధ్యులుగా చేయవిషయమును నదరు ప్రణాళిక నుండిండ గల దనిరి. బాధ్యతా యంతముగాని కార్యనిర్వాహక సంఘ ములుప్రకృతిపరిస్థితులను పనికిరాజాలవని ఖండితముగా చెప్పిరి. మాంటాగు చెప్పుచున్నప్రణాళిక కనిష్టముగా నుండు ననిరి. దాని మీద పనిచేయవలయును. కావలసినయెడల దానిని పెంపొం దింపవచ్చును గాని తగ్గినకూడదు. దానికన్నను తక్కువ భారతజేతమున కీయగూడదు. హర్షిమెనుగారి యాంగ్లేకన మును భారతజేతము సహించవలసినందున వారిని ప్రవాసమున కంపితి మని మాంటాగుగారు చెప్పిరి.

బొంబాయి క్రానికలు పత్రికా పరిశీలనము:—ఈపత్రి కా పరిశీలనమును తొలగించితి మని బొంబాయి దొరకనము వారు వ్రాసిన లేఖ 19 వ తేదీని పత్రికాధికారులకు చేరినది. పత్రికారక్షకుడు(కీవరు)నని వాఙ్మూలము నిచ్చిన ఆరడు రాజ ధాని మేజిస్ట్రేటుయొద్ద గరిష్ఠసంఖ్య ధరాకతుకు రు 10,000 ను చెల్లించినందున పరిశీలనము తొలగింప బడినదని ప్రభుత్వ కార్యదర్శి లేఖన లేఖను వ్రాసి ప్రభుత్వమువారి లేఖతో గూడ మ. వె. బొంబాయి నివాసులగు మారిసు మొ. వి. సి. ఎన్. గారికి మొదట పంపబడి వారిచే నామొందింపబడిన విషయములు మాత్రమే బొంబాయి క్రానికలు పత్రికలోనిద ప్రకటింపబడవలె నని జేతరక్షక కానకానుగుణ్యముగ 26-4-19 ని ప్రకటింపబడిన పుత్తరువు నిపును రద్దుచేయుట కు బొంబాయి దొరకనమువారు సమ్మతించిరి. బొంబాయి గవర్నరుగారి అనుచరి నిది ప్రకటింపబడినది. అని దొరకనము వారి లేఖయందు వ్రాయబడెను.

సరస్వతీసంఘము:—సరస్వతీ బాలికాపాఠ

శాల దివాను బహదూరు సి. రామానుజం చెట్టిగారు కాల ధర్మము మొందుటచే మూడుబడినది. పాఠశాల ముగించుటకు పూర్వము వారియొక్క నులగునంత త్రిని గురించియు వారు చేసిన విహాప కారములను గురించియు ఉత్సవశిందిరి.

చెటిలు, బియ్యము, నూనెయంత్రములలో కల్తీలేని నువ్వులనూనె, కొబ్బరినూనెలను పరి శుద్ధముగ తయారు చేయబడును. ధరలు సరస ముగ నుండును. (1603)

విలాసము:—పి. యస్. వెంకటేశ్వరులనాయుడు మర్పంటు అందు కమిషను ఏజంటు బరంపురం గంజాం.

విదేశాంత వార్తలు

(రైతుకు పజెన్సీ)

ప్రస్తుతము

జర్మనులకు మిత్రమండలివారు ప్రత్యుత్తరము సందేశములు.

బెర్లిన్, జూన్ 16:— నేడు సాయంత్రము ౧౦:౩౦ ని. వేళ నివేదిక రిపబ్లికన్ పబ్లికేషన్స్ లో ముద్రించబడిన ప్రతినిధులు తమ ప్రత్యుత్తరమును జర్మనుల కందజేసిరి. వాటిని జర్మనుల సుధి సభ కార్యదర్శి డుటాప్టాగారు జర్మను ప్రతినిధి కందజేసిరి. జర్మనుల సందేశమును తీర్చిదిద్దిన కాలవరమిది వరకు జర్మను ప్రాంతమును గూడ గాన లేదని వేళ ను నూచించుచు రసీదు నివ్వని కోరిక. రాత్రి 7 గంటలవేళ హాయి నివస్థగా రసీదు వైని సంతకము చేసిరి. కాలవర మిది మిక్కిలి తక్కువయిన కొంటు రాంట్టాగారి తక్షణమున గాన జేసిరి. 5 దినములు చాలానని జర్మను ప్రతినిధులే తెలిపియుండినందున నట్లేర్పరచుడినది తెలుపబడెను. మిక్కిలి 22 మోటారుబండ్లలో జర్మనులను స్వేచ్ఛుచు గొనిపోయిరి. వారు రాత్రి 8 గంటలకు బయలుదేరి రైలుబండిలో జర్మనీకి వెళ్లిరి. మరి రెండు కోట లడనుగ గడు విద్యుదయెను. 28 వ తేదీ సాయంత్రము 7 గంటలలోగా జర్మనులు బోనాయో కాద నియో తెలుపవలెను. జర్మనులు సంతకముచేసి తీరవలెనని మిత్రమండలివారు రందమున కట్టుబట్టిన వారు తక్షణ సంతక ములు చేసెదరని నరూను వర్తమానము తెలిపిరి. జర్మనులు సంతకము చేసెదరని నమ్మకము కలదు అమెరికావారు తెలిపిరి. 16-వ తేదీ రాత్రి పొండునుండి వెల్లెన జర్మను ప్రతి నిధులకు మిత్రమండలివారు ప్రత్యుత్తరము ప్రతులు 200 యియ్యబడెను. జర్మనుల ఆభిప్రాయమును గూర్చి జర్మను ప్రతినిధులు కొందరిక విధమునను మరికొందరికి విధము నను రిలించిరి.

ఆస్ట్రియావారి నూచనము.

పారిస్, జూన్ 16:— ఆస్ట్రియావారు 80 పుటలు గల తిన్న గ్రంథమున తమ నూచనమును ముద్రించి నేడు మధ్యాహ్నము మిత్రమండలివారి కోసంగిరి.

జర్మను ప్రతినిధుల ప్రయాణము.

పారిస్, జూన్ 16:— కొంటు బ్రాన్డార్న్ రాంట్టాగారును కెక్కిన ప్రతినిధులును నేటిరాత్రి 10-28 గంటలపుడు నాయజీరీ రాయనుండి బయలుదేరి ప్రయాణ సమయమున నెట్టి వింతయు జరుగలేదు.

తురుష్క ప్రతినిధులు

పారిస్, జూన్ 16:— తురుష్క ప్రతినిధులను మిక్కి మండలివారు సేదాదరించిరి. తురుష్క పాలకులెన్నిన లేఖన కా రిప్పించిరి.

ఇంగ్లాండు

లివర్పూలులో సన్నివ్రమాదము.

లండను, జూన్ 17:— నిన్నను లివర్పూలులో అతి గాఢంగా నాకాస్తానమునందు తుర్పెంపైను సీపాలు కందల కోలది తగులబడినవి. అవివరుసగా పేర్చబడియుండెను. ఆమంటలు వ్యాపించి, దూది, చమురులు, కలవగు రెండు పెద్దపాకలు పూర్తిగా తగులబడినవి. అంతలో క్వరంటిన్ నాకలను దూరముగా తీసుకొని పోయిరి.

కొదడపీ విచారణ

కార్మిడి, జూన్ 14:— అక్రమముగా బాంబుల క్యాపారము చేయుచున్నట్లు 21 మంది వైని కేసుచేయబడెను. 10 మందిని విడుదలచేసిరి. 11 గురికి వేరువేరు బాయిదాలకు తీక్షణ విధింపబడెను. ఈ 11 గురిలోను యెద్దరు భారతీయులు. వారిలో చట్టోపాధ్యాయు డను కినికి 2 క్షిప్రంట్లు ఖయిదును 1000 ఫ్రాంకులు జార్యాకాయను హాఫీజను నకినికి 4 ఏండ్లు ఖయిదును 2000 ఫ్రాంకులు జార్యాకాయను విధింపబడెను.

అంతర్జాతీయ వాణిజ్య నాకలు

బెర్లిన్, జూన్ 17:— అంతర్జాతీయ వాణిజ్య కార్యపార సంఘసభ్యులు సమావేశమై సంఘమువారి

నాకలలో బ్రిటిషు నాకలను బ్రిటిషు సంఘమునకు విక్రయించు గూడదని తీర్మానించిరి. 5,80,072 మంది విక్రయించ గూడదనియు 77,521 మంది విక్రయించ దగుననియు తెలిపిరి.

వై మూనికులు విర్రుండునకు వచ్చుట.

లండను, జూన్ 17:— నిన్నను గార్జీలో కెప్టను ఆల్బాన్ రెడ్ ఫెంటు ప్రాణగార్జీ కుఠుమగు స్వార్జీ మె నగుబడెను. జననమృత్త మత్యధికముగ నుండుటచే వారు చారి చేసుకొని స్వేచ్ఛకు వెళ్లుటయే చాలకవ్వమైంది. వారడల్లిను తరగాగానే వారిని భుజములమీద నెక్కించుకొని మోటారు బండ్లయెద్దకు గొనిపోయిరి. అమెరికా వై మూనికులు మోటారు బండ్లను నడిపి వారిని బ్రిటిషీ కళాకాలకును ఆటోమొటోలు క్లబ్బుకును కొనిపోయిరి. రాత్రి వారు ప్రధాన కార్యదర్శి కలిగియు గానండిరి.

వేలబొగ్గు కమిషను.

లండను, జూన్ 17:— స్వేచ్ఛల కోల్ కమిషను విచారణ నేటిలో పూర్తిచయ్యెను. మునపటికిలే నే మూడు రిపోర్టులుండును. గనిపని వారల తక్షణము వారు యజమానులందరియొననియు పరిశ్రమను బాధియును చేయవలదనియు చెప్పెదరు. క్వరంటిన్ కక్షవారు పరిశ్రమను బాధియును చేయుటకు తగినన్ని కారణములు తెలుపబడెను గావున పార్లమెంటు వెంటనే ఏదీయూ నిశ్చయించవలయునని తెలిపెదరు.

జర్మనుల పోటీ.

లండను, జూన్ 17:— జర్మనులు వారల పోటీ పద్ధతి వారంబించెద రనుట కోక నిదర్శనము గన్పించు చున్నది. బ్రిటిషు కంపెనీలలో నాభ్యుపైన కంపెనీ విజయకు టన్ను దగ్గర 20 పానులను తగ్గించి యిచ్చునెడల తామిచ్చు కస్తు తులనన్నిటిని పుచ్చుకొనెదమని హామీయు పెద్ద జర్మను కంపెనీతో ఏర్పాటు గావించుకొనెను. ఈ యేర్పాటుకు గూర్చి ప్రాయము బ్రిటిషువారి ముతకపపార్థములైన అంత చాకరకముగ నుండవని వైశ్వానరీక చెప్పుచున్నది.

కపర్లలా మహారాజగారు.

లండను, జూన్ 17:— కపర్లలా మహారాజగారు పార్లమెంటుండి లండనున కేలెంతిరి.

ఇండియానాజెముల పంచాయతీసభ.

లండను, జూన్ 17:— హిందూజాతీయ నాకలు సం గతి సందర్భములను విచారించ నియమింపబడిన సంఘమువారు తామేమి చేయవలయునదియు నిర్ణయించుకొని నిమిత్తము 28-వ తేదీ ఇండియా ఆఫీసులో సమావేశమయ్యెదరు.

విజయములు.

లండను, జూన్ 16:— విజయములును గూర్చి నేడు లండనులో పెద్దసభ జరిగెను. బోనర్లా ఫేలర్లనే గారలు ఉ తన్యసింతిరి. లార్డు మేయరుగారు సభాధికత్యమును వహించిరి. సామ్యు' లాగుగ వసూలయ్యెను.

ప్రధానమంత్రి పార్లమెంటుండి సంక్షేమంపుచు నిట్లు తెలియపరచెను:— మనవిజయము రణరంగమునగలిగిన విజయములో నంత మొందరాదను. యుద్ధములో గ్రేటులి టనుకంటే లాగుగ హాదానజేక మేదియు లేదు. మనశ్చే మందు జరిగిన యుక్తమృత్యు కార్యములలో నెల్ల కరమోక్తమృత్యుమేది కట్టుదల లేనందున చెడిపోకుండ మనము ప్రయత్నించెదముగాక."

ఫేలర్లనే గారు చెప్పిరి:— ఈ సంక్షేమంపు ఆముత్యములను సమానముచేయ నెంచుటకులన యుద్ధస్వయము పూర్తి తీరుటకు కొంచెము ధనముమాత్రమే కావలసియున్నది. క్రొత్త ఋణముయొక్క వరతులు చాల ఉదారవంకములుగ నున్నవనిచెప్పుచు నడిట్లుచెప్పెను. "మంచి ఫలితము లభించి ఈ మహాముణముండి విముక్తులమగుటకు మంచి ఉదారవంకమగు వరతుల నేర్పరచబడియె మంచిది. తరతర వివరమునను, ఆర్థిక స్థైర్యమునను మిత్రమండలిలో నెల్ల బ్రిటిషు రాజ్యమే అసమానస్థితియుండున్నది."

సామ్యు'లడేల అంత యతనరమో వైకీ కన్పించదుగాని ఆనక్షేపక మృత్రము మునపటి ఋణానక్షేపక కెంతమాత్రమును తీసిపోదు.

అమెరికా

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల నావికావర్గము  
వాషింగ్టన్, జూన్ 17:— అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల నావికావైస్యములను రెండు సమానభాగములుగ జేసి అట్లాంటిక్ నావికావర్గము ఫస్ట్ నావికావర్గము అని పేరడవలయునని నావికాభాధికారులు త్తరపు చేసిరి.

చీనా

రాజీనామా సంగీకరింప కుండుట.

లండను, జూన్ 17:— జూన్ 12వ నాటి పీకింగు లెం త్రీవార్త:— వైసి డెంటుగారి రాజీనామా సంగీకరించుటకు తమకధికారము లేదని పార్లమెంటువారు నిశ్చయించుకొనిరి. ప్రభుత్వము వారికి తృతియేముగ వైసిటులు ప్రయత్నము లొన రించు చున్నారనునంగతి అందఱికి తెలియుటకులన అందోళన ముగనున్నది. కాని జర్మనుల కనుగుణ్యముగ నుండు ఉద్యోగులను ముగ్గురను ఉద్యోగులయింతే పెడలగొట్టుటకులన ఉత్తర చీనాజాతీయందలి జపాను ప్రతికూలవాదులను బాధించుచున్నది. అయినను చీనామంత్రియు ముగ్గురి రాజీనామాలు సంగీకరించుట ప్రజలలో అందోళనము గలిగించుచున్నది. లండను, జూన్ 17:— చీనానుండి ఇటీవలకచ్చిన కల్పితవార్త ప్రకార మవట్టి పీచాలవరకు నయమైనదని తెలియుచున్నది. పీకింగునందలి మిత్రమండలి మంత్రిలు ప్రజేశముగ లింగించుకొని స్థితిగతుల నయముచేసిరి. వ్యాపారాదులు ఎత్పడితలే పెక్కుదిగ నడచుచున్నవి. ఇంతవరకు జపాను ఓడలనుండి ఎవ్వరును తీరమునకు రాలెను.

జర్మను

జర్మనులు యుద్ధమును విరమించుట.

కోకను హేగను, జూన్ 17:— ఎస్తోనియనులతో యుద్ధమున విరమించుటకు జర్మనులు త్తరపు చేసిన ఎస్తోనియా వార్తాసంఘము వారు తెలిపిరి.

ఆస్ట్రియా

సాంఘిక వాదుల దౌర్జన్యము.

కోకను హేగను, జూన్ 17:— విశిష్టా సంక్షేమ బలవంతులుగ నొక్కమారు పురము నెదిరింపవలయునని సాంఘిక వాదులు చేసిన ప్రయత్నములన 11 గురు మరణించిరి. 70 గురుకు బెబ్బలు తగిలినవి.

రుస్సా

విల్లా సైన్యములు వరు వెళ్తుట

ఎక ఫాసో, జూన్ 17:— విల్లా సైన్యములు పారిపోయినవెనుక అమెరికా సైన్యములు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల మరల ప్రవేశించినవి.

క్రాస్టాడిట్ దుర్గము.

లండను, జూన్ 17:— హెల్సింగు ఫోర్సునుండి డెయిలీ మెయిలునకట్లు నెకేయచ్చుచున్నది.— క్రాస్టాడిట్ దుర్గమున కగ్గిముట్టుకొనినది. యుద్ధనాళం తెల్ల జెండా నెత్తినది. బ్రిటిషుదళములకి 4 రణులొచ్చును.

ఆఫ్ఘనిస్తానము

ఆఫ్ఘన్ యుద్ధము.

స్విట్, జూన్ 20:— 20 వ తేదీ నాటి ప్రభుత్వ ప్రకటనము:— గత్యకొలదిదినములనుండియు దోపిడీదారులు చుట్టు పట్ల నింక సంచరించుచున్నను వీసావరుమండలము నెమ్మదిగ నున్నదని నిశ్చయించ బడినది. క్యాంపునంద చిన్నకుపాకులు కాల్యబడినవియు, 18 వ తేదీ నాటిరాత్రి లెంత్రి వార్తామార్గముచెడిపోయెననియు దెవ్వానుండి తెలియవచ్చు చున్నది.

దక్షిణ వజీరు స్థానమున మా విమానములు మరొన్ని తరీఖా ప్రయత్నముల నొనరించినవి. సార్వకాయ సమావేశము చిన్న చిన్న వివరములు నెలకొల్పబడినవి. వానా క్యాంపులందెద్ద ఎద్దులు, గుట్టులు మొదలగాగల జంతువులు కన్పించినవి. గుంపులుగనుండు ప్రజేశములమీద బాంబులను జేసితిమి.

క్యాన్టానికేటిక:— మంబాయివద్ద జగ్గును పటాలములున్నవి. చామానకు నైఋతిభాగమున 12 మైళ్ల దూర మందు చాల ఎత్తు ప్రజేశమున్నది. స్పిన్ బాల్బుకు నీటి సరఫరా మరల ఆపివేయబడెను.

వృత్తాంతములు

ఆహార్యదాతల కేసువిచారణ:—గతవిన ఆల్లం లంగు సేరకులుగా కట్టుకోవబడిన 62 మందియొక్క కేసు యిప్పడువిచారణలోనున్నది.

మెయిల్ ట్రైవరు "షిల్ నా":—"షిల్ నా" అనుమయి అట్టివరు ఈనెల 21-వ తేదీ ఉదయమున 18 గురు ప్రయాణికులతోను మేనెల 22-వ తేదీ బహుళాంతోను బొంబాయి చేరు చేరినది.

రంగూను బియ్యము:—కంప్లెట్ ధరలకంటె తగ్గించి అమ్ముటకు యంత్రకాల వారంగీకరింపలేదు. చేరములలేవు. దళారులు తనిలేదు. మాండలే బియ్యము (మంధా బియ్యము) ఎగుమతి అనుమతింపబడినది. 7500 పానెలధర రు 580 అ.

జి. వి. పి. ప్రెక్షంకంపెనీ:—కంపెనీవారు ఆరు నెలల కొరతపాటి వాటాదారులకు జమాఖర్చులను పంపుచుందురు. దానిని అడిటరులు ఈశ్రీచేసి ధృవపరచుచుందురు. అట్టిధృవ పత్రములతో గూడిన జమాఖర్చులను కంపెనీవారు ప్రతిపాటు నను బొంబాయి జాయంటు స్టాంపుకంపెనీల రిజిస్ట్రార్ గారికి దాఖలు చేయవలెనని యిండియా కోర్టుననువారు చేసిన యుక్తవు ఇండియా గెజిటులో ప్రకటింపబడినది.

పంజాబు కేసులలో ప్రీవీకౌన్సిలు ఆపిలు:—పంజాబులో పైనికాసన న్యాయస్థానము వారిచే విచారణ చేయ బడిన కేసుల ప్రీవీకౌన్సిలుకు ఆపిలుచేయబడిన తెలుపబడిన కేసుల్ని జిల్లాలో మరణదండనను నుఖ్యముగా గుజరాతు వాలా కట్రికేసులలో అవరవాధు మోహనలాలు గార్లకు విధింపబడిన మరణదండనను నిలుపుటకు త్రువ వొసంగరలెనని బంగాళా రాష్ట్రీయ కౌన్సిలుసంఘ కార్యదర్శి పి. వి. సేతు గారు రాజప్రతినిధిగారికి తలచివార్తపంపిరి.

కృష్ణానది వారలపై:—కృష్ణానదిలోనుండిపంచ దారలపైను కొని తెప్పించువారు కలకత్తాలోనున్న కృష్ణ బారాయణాద్వారా పేరులకు పరిష్కరింపవలెనని పేర గాంధీజు తెలుపుటకు కృష్ణానదిలోకడవాదు నిర్ణయించి రని కృష్ణానదివారి బంగాళా వాణిజ్యసంఘము వారికి తెలిసెను. ఇండియా దేశమున వితిమిరిన ఆంధ్రనా (సైక్లస్ లేవన) పేరులకులన ధరలను పెంచు పెద్దలి నడగించుటకు కృష్ణా నదికడవా దీక్షధమపర్తియొక్కముకు గడగరిని నుడ రాయ వారి తెలిసెను.

తండ్రివార్త లాలసింబుడు:—ఈప్రస్తుత తేదీగాపు కంపెనీ జనరలు సూపరింటెండెంటుగా రిట్లు తెలియవరచు చున్నాడు:—బొంబాయి నండి లండనుకు ఫుల్ టేటు తండ్రి వార్తలు 12 దినములు, డిఫర్డు తండ్రివార్తలు 18 దినములు, అలసింబుడును లండను నుండి బొంబాయి కంపెనీకు తండ్రివార్తలలో ఫుల్ టేటు 4 రోజులును డిఫర్డు 8 రోజులు అను అలసింబుడును. ఆస్ట్రేలియా మాల్టాలవద్ద తండ్రి మార్గములు చెడినందున ఇంగ్లండును కంపెనీకు తండ్రివార్త లిం కను అలసింబుడవచ్చును. కాని ఇంకెలోనే గరిచేయబడు నని కలంపబడుచున్నది.

హిందూదేశ రాజ్యాంగ సంస్కరణములు:— ప్రభుమిత్రిక:—హిందూ దేశమునకు బాళ్ళతాయత శ్రుభ్య మియబడు వరకును రాష్ట్రీయ పాలకులమీదను, హిందూదేశ పాలకుల మీదను పార్లమెంటునకు ప్రాధాన్యత కర మండవలయును.

హిందూస్తాను:—మెయ్యూలను ప్రయోగించుటకు కోశనియకొన చు అ బిల్లెతిమాన్రియను సంస్కృతికరము కాకాలదనచున్నది.

"నూత్నలైవ్స్" (లివ్స్) యిట్లు చెప్పుచున్నది:—ఇర్వి బూని కొన్ని సంస్కరణములు అభ్యివృద్ధికియూ కాకున్నవి. మనముడు వండేయేర్పాటులు కం గునని చేచియు భారతి యలకు అది సంస్కృతికికాక కేయబావు.

రంగూను 7 జెట్ట :—సంస్కరణములచట్ట మెంత ను ప్రమాన ఆర్డర్ టేయముగ లేదని న్యవైముగ సంగీకరించుచు నట్టి వార్తలు వచ్చుచి. 1916 వ సంవత్సరపు చట్టమునే మరల ప్రకటించి పాతవియొ కొత్తవియొ నొకే కాసనరూపము నుంచుకుంటు కట్టడముగా నున్నది అట్లు చేసియుండిన భార తీయుల భావప్రకటనను కది ఎక్కుడు ఉద్వేగన కలిగించి యుండును.

వాతావరణస్థితి

1919 సం॥ జూలై నెల 21-వ తేదీ శనివారము.

Table with 6 columns: వర్షా మార్గము, గ్రీష్మ కాలము, శీత కాలము, వర్ష కాలము, వర్ష కాలము, వర్ష కాలము. Rows include గోపాలపురం, విశాఖపట్టణము, కాకినాడ, అందవర, శుంకూరు, కల్వారం, మద్రాసు, మైదరాబాదు, ఆనంతపురము, విశాఖ, కర్నూలు, కడప, రెంగుళూరు, కల్వారం, నేలము, కోయంబత్తూరు.

వాయుచలనము:—రంగూణ్ భారతపు ముఖ్యమున వాయుభారము పెద్దది. తక్కిన ప్రాంతములలో సాధా రణముగ నేయున్నది. రాజధానియంతటను వర్షమునకు వాయు వ్యాప్తి యెంతయో సమాకర్షయై యున్నది. బొంబాయి తీర మున గాలి పశ్చిమదిక్కున, ఇకలెవోట్ల నైర్వృతి దిక్కు గను వీచుచున్నది.

శీతోష్ణస్థితి:—కల్వారంకు దక్షిణపు వైపున మధ్య మెట్లము కిక్కినది. ఇకలెవోట్ల మామూలుకన్నను కొద్దిగ కిక్కియెన్నది. బొంబాయి తీరమున కిక్కిరిక్కినవోట్ల మామూలు కిక్కియెన్నది. దక్షిణప్రాంతమున మామూలుకు మించి యున్నది. ఉత్తర చెన్నపురి, నల్లబాదశీరము నీలగిరులలో రాత్రికడిమి తిన్నగాలేదు. ఇకలెవోట్ల రాత్రికడి ఆపమిత యుగా నున్నది.

ఆర్ద్రత:—మదరాసుతీరము మేళువారు శక్తిమాంధ్యి తేజమునందలి కొన్నిభాగములలో ఆర్ద్రత పెద్దయెన్నది. ఇకలెవోట్ల కిక్కియెన్నది. మల్లు దట్టముగా పట్టియెన్నది. శక్తివతీరమునందు, రాజధానిలోని కొన్ని ప్రాంతములందును ద్విక్షమా మామూలుగ నే కరియెచున్నది. మరకారాలో 2.70 అంగుళములు, కొచ్చిలో 2.88 అంగుళములు, కడపలో 1.08 అంగుళములు వాన కరిసినది.

రాజధాని తూర్పుభాగమున వర్షము కరియు నూచన లు కనబడుచున్నది.

పి. ఆర్. చిదంబరయ్యగారు, ఆర్టింగు వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు

పంజాబు లెప్టి నెంటు గవర్నరుగారు సభిపరివార సమే తముగ 10 వ తేదీని నిష్ఠాచరిరి.

దక్షిణాఫ్రికా తొందరలు ఇండియాపత్రిక ఇటుల వార్తలునున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయుల కెక్కువ కష్టములు వచ్చు నూచనము కనబడుచున్నవి. భారతీయుల స్వార్థోక్త్యవులకు భంగకర ములుగనెందు నూచనను యూనియనుకాసనసభా స్థాయి సంఘమువారు నూచించి యున్నారని కేపుటను లండను ప్రెస్సు విలేఖనంపిన తం తి వార్త ను గల వారమున ముడించి యుంటిమి. 15 వ తేదీని రూటరు మరొక తం తి వార్తను బంపుచున్నాడు. అందు స్థాయిసంఘమువారి నూచనల ప్రకార మొక చట్టము తయారు చేయబడినదనియు ఈ చట్ట ము కాసనమైన ఆసియాఖండవాసులకు ఆస్తి విషయములలో సేపాటిమాట్లు అండకాల వనియు నుదహరింపబడియున్నది. ఈ చట్టము కాసనసభలో ప్రవేశమెట్టుబడి సభ్యు లందరిచేత ను ఆమోదింపబడినది. జోహాన్సుబర్గ్ బ్రిటిషు ఇండియను సంఘాధ్యక్షు లగు ఇ. పి. అస్మత్ గారు పోలకుగారి కొక తం తి నిచ్చినారు. అందు ఈకాసనమునకు భారతీయులకు క అగబోవు కష్టముల నుదహరించుచు ఈషయమున తగిన ప్ర యత్నములు చేయబడిన గాని భారతీయుల కష్టములు నివారణ కాకాల కని సంఘాధ్యక్షులు పోలకుగారికి తెలిపిరి.

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం॥ స్థాపితము. హెడ్ క్వార్టర్సు, బొంబాయి. మానేజరు:—ఆర్. పాటర్ సన్ బ్రదర్.

5 కోట్ల రూపాయలకు పైగా మూలధన మున్నది.

రూపు 13,34,03,783 లు చెల్లించనలసిన భీమాలు

రూపు 78,45,175 లు 1918 సంవత్సరపురాబడి

5 కోట్ల రూపాయలకు పైగా యంతవరకు చెల్లించియున్నాము.

ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏజంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలురుగ నుండవలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు భారములకు యీ క్రింది పిలాస మునకు వ్రాయుడు. 672

Apply to:— F. E. Vaid, Branch Secretary, Oriental Assurance Buildings, Post Box No. 8, Madras.

Advertisement for 'భాగ్యవంతు లెవరు? ఆరోగ్యవంతులే.' (Who are the lucky ones? Only the healthy ones.) Includes a table of insurance rates for different ages and genders, and contact information for F. E. Vaid.



**German Counter-Proposals.****The Allies' Reply.****Presentation Ceremony at Versailles**

LONDON, June 16.  
**VERSAILLES:**—The ceremony of presenting the Allies' reply to the Germans at the Hotel Reservoirs at 6.50 this evening was very simple. The Secretary of the Conference, M. Du Tasta, handing the Germans four documents, requested a receipt dated and timed, as the time-limit was reckoned from the moment of delivery. Herr Simons signed the receipt about seven o'clock. Then, on behalf of Count Rantzau, protested against the shortness of the period. As regards the extension of the time-limit it is pointed out that five days were originally fixed, because the Germans themselves considered that sufficient. The German delegates and staffs were subsequently conveyed in 22 automobiles to the station leaving for Germany at eight o'clock in the evening.

**Additional Time-Limit.**

LONDON, June 19.  
**PARIS:**—The Germans have been granted two additional days in which to reply "Yes" or "No" to the amended terms, namely, by seven o'clock on the evening of the 23rd instant.

**Germany Will Sign.**

LONDON, June 16.  
**PARIS:**—The opinion is expressed in French circles that the Germans will sign if the Allies unanimously insist. The Americans are confident that the Germans will sign.

**Germany's Attitude.****Delegates Divided.**

LONDON, June 13.  
**PARIS:**—The German delegates who left Paris last night, were handed 200 revised copies of the Allies' reply. The delegates appeared to be entirely divided regarding Germany's attitude.

**Departure of German Delegation.**

LONDON, June 16.  
**PARIS:**—The German delegation, including Count Brockdorff-Rantzau, left Noisy-le-Roi at 10.28 to-night. No incidents attended their departure.

**Austrian Counter-Proposals.**

LONDON, June 16.  
 The Austrian counter-proposals presented this afternoon were contained in a pamphlet of 30 pages.

**The Airmen in Ireland.****Great Civic Welcome.**

LONDON, June 17.  
 Captain Alcock and Lieutenant Brown were accorded a great civic welcome in Galway yesterday, having to fight their way through huge crowds to the station. On their arrival in Dublin, the airmen were carried shoulder-high to the motors and driven by American airmen to Trinity College, and afterwards to the Automobile Club. The airmen were the guests of the Chief Secretary over night.

**A Divorce Suit.****Decree Granted.**

LONDON, June 17.  
 The Duchess of Westminster has been granted a "decree nisi" on the ground of desertion and misconduct. The answer was a simple denial. The case was undefended.

**Sepecial Coal Commission.****Conclusion of Sitzings.**

LONDON, June 17.  
 The Special Coal Commission has concluded its sittings. There will probably be three reports as previously. It is expected that the "Miners' section" will favour the owners and disavow nationalisation, while the Chairman of the Independents will consider that a sufficient case for nationalisation has been made out, and that, therefore, Parliament ought to decide.

**Recrudescence of German Competition.**

As an evidence of the recrudescence of German competition, a large contract for constitutional engineering in Holland has been accepted by a German firm, whose offer was £20 per ton below the offer of a leading British Company. The "Times" refers to the mysterious lowness of the German tender, which is actually below the price of raw material delivered by the British rolling-mill.

**Disturbance in Vienna.****Loss of Life.**

LONDON, June 17.  
**COPENHAGEN:**—A message from Vienna states that 11 people were killed and 70 injured in the course of a disturbance following the Communists' attempted "coup d'etat."

**The Belgian Army.****Maximum Strength Fixed.**

LONDON, June 17.  
**BRUSSELS:**—The maximum strength of the Belgian Army during 1919 has been fixed at 350,000 on a war footing, 100,000 on a peace footing.

**International Mercantile Marine.****Sale to British Syndicate Disapproved.**

LONDON, June 17.  
**JERSEY CITY:**—A meeting of the stockholders of the International Mercantile Marine disapproved the proposed sale of the Company's British tonnage to a British syndicate. The voting was 530,072 shares against 77,521.

**Situation in China.****President's Resignation not Accepted.****Anti-Japanese Movement Allaying.**

LONDON, June 17.  
 A telegram from Peking dated June 13th says:—Parliament has resolved that it is not entitled to accept the President's resignation. Unrest prevails owing to the knowledge that the militarists are planning an Anti-Government Coup, but the dismissal of three Pro-Japanese officials is allaying the Anti-Japanese movement in North China.

**Popular Excitement Allayed.**

Reuter learns however that acceptance of resignation of three Chinese Ministers, including the Minister to Japan, has allayed popular excitement.

**Situation Distinctly Improved.**

Latest telegrams from China show that the situation has distinctly improved. The Allied Ministers in Peking intervened with good effect and business is proceeding as usual. Hitherto there has been no landing from Japanese ships.

**The Turkish Delegation.****Received by Allied Ministers.**

LONDON, June 17.  
**PARIS:**—The Allied Ministers to-day received the Turkish delegation which submitted the Turkish note.

**The Maharajah of Kapurthala.**

LONDON, June 17.  
 The Maharajah of Kapurthala has arrived in London from Paris.

**Indian Currency Committee.****A Preliminary Meeting.**

A preliminary meeting of the Indian Currency Committee is being held at the India Office on the 23rd instant to discuss the procedure.

**Fire at Liverpool.****At Alexandria Dock.**

LONDON, June 17.  
 Damage, estimated £1 million, was caused by a fire at the Alexandria Dock, Liverpool, yesterday. The fire originated in hundreds of barrels of turpentine which were stored on the quayside. Two huge sheds, crammed with timber, cotton, oil, etc., were speedily destroyed. Ships in the vicinity were hastily removed from their moorings.

**The Cavaffi Trial.****Illegal Dealing with Bombs.**

LONDON, June 14.  
**ZURICH:**—The Federal Court has concluded the Cavaffi trial, in which 21 people were charged with illegally dealing with bombs. Ten were acquitted, and eleven sentenced to various terms of imprisonment. Amongst the latter figured two Indians: Chatteropadhyaya, who was sentenced to 2½ years' imprisonment and a fine of 1,000 francs, and Hafiz, who was sentenced to four years' imprisonment and a fine of 2,000 francs.

**Racing in England.****Objection Against Winner of Manchester Cup.**

LONDON, June 16.  
 An objection has been lodged against "By Jingo," the winner of the Manchester Cup, by Mr. Broomley, owner of "Aynsley" on the ground that Pledge was neither the real nor the assumed name of the owner.

**Kronstadt Fortress on Fire.****Surrender of Bolshevik Warships.**

LONDON, June 17.  
 The "Daily Mail" learns from Helsinki that the fortress of Kronstadt is on fire. Seven Bolshevik warships have hoisted the white flag and are proceeding to surrender to the British Squadron.

**Serious Railway Collision near****Ferozabad.****Heavy Damage to Rolling Stock****and Loss of Life.**

PURANA, June 20.  
 A serious collision occurred on Tundla Cawnpore section near Ferozabad station last evening between an Up passenger to Delhi and a down goods train, resulting in heavy damage to the rolling stock and delay to the passenger traffic which has now to be transhipped. All goods traffic is suspended. The up and down mail trains are being diverted over O & R Railway between Chazabad and Cawnpore. There were 18 deaths including 2 drivers and 3 others of the engine crew. Thirty-two persons were injured, of these one was the guard of the goods train and another the brakeman of the passenger train. The line is expected to be cleared and normal running resumed by to-morrow evening.

**Cuban Sugar Bags.**

CALCUTTA, June 20.  
 The Consul for Cuba at Calcutta, has advised the Bengal Chamber of Commerce that the Cuban Foreign Office has informed him that the Government has resolved to advise importers of Cuban sugar bags to effect their purchase through the medium of its Consul in Calcutta. This is the first of the various steps his Government proposes to take to avoid high prices attained for bags through undue speculation in them in this city.

**New "Victory Loan."****Splendid Send-off.****The Premier's Message.**

LONDON, June 16.  
 The City gave a splendid send-off to the new "Victory Loan" to-day, when Mr. Bonar Law and Mr. Chamberlain addressed a large enthusiastic meeting in the Guildhall, the Lord Mayor presiding.

The Premier, in a message from Paris, urged that victory must not be left to rest on the battlefield. It must be entrenched in a new settlement of the world. "No country" continues the Premier, "has played a prouder part in the war than Great Britain. Let us see that we do not fail through lack of steadfast purpose to complete the noblest structure in our country's history."

Mr. Chamberlain said that only a small part of the new loan was required for paying the war, as he hoped to balance the year's expenditure. He dealt with the criticism that the terms of the new loan were too generous, saying, "it was well worth while to give rather better terms in order to secure a really good result, and to relieve us from a great incubus of a floating debt. The United Kingdom now stood in a position unrivalled in credit and financial stability amongst all the Allies."

Mr. Bonar Law emphasised that the need for money was now not quite so evident, but equally as great.

**Mexico and America.****Flight of Villa's Troops.**

LONDON, June 17.  
**EL PASO:**—Consequent upon the flight of Villa's troops the American forces re-entered the United States after a short cavalry pursuit.

**The U. S. Navy.****Divided into Two Fleets.**

LONDON, June 17.  
**WASHINGTON:**—The Naval Department has ordered a division of the United States Naval Forces into two fleets of equal strength called respectively the Atlantic and Pacific fleets.

**Fighting in Esthonia.****Cessation of Hostilities.**

LONDON, June 17.  
**COPENHAGEN:**—The Estonian press Bureau states from Weimar that the Germans have ordered cessation of hostilities against the Estonians.

**G. I. P. Railway Company.****SIKKA, June 20.**

The following notification appears in the current issue of the "Gazette of India": Commerce and Industry Department.

In pursuance of the proviso to sub-section 3 of Section 277 of the Indian Companies Act, 1913, (41 of 1913) the Governor-General-in-Council exempts the Great Indian Peninsula Railway Company from the requirements of sub-section 3 of the section provided that the Company files annually with the Registrar of Joint Stock Companies, Bombay, a copy of the balance sheet showing the company's assets and liabilities certified as correct by its auditors as embodied in the half yearly accounts issued by the directors of the company to its stockholders.

**Trade with Enemy Countries.**

The following proclamation is issued:—Whereas by paragraph 5 of the Trading with the Enemy Proclamation dated the 5th November 1914 and by the proclamation dated the 16th October 1915, trade and financial or commercial transactions between British subjects and persons or bodies of persons resident in territories of German Empire or in Dual Monarchy of Austria-Hungary or in respective colonies and dependencies thereof or in the territories of the Sultan of Turkey (other than Egypt or any territory in occupation of the British Government or its Allies) or in the territories of the King of Bulgarians in this notice or in the said proclamation referred to as enemy country, are prohibited, and whereas by paragraph 6 of the said proclamation it is provided that nothing in the proclamation shall be taken to prohibit anything which may be expressly permitted by license whether such license be granted to individuals or be pronounced as applying to persons, and whereas by paragraph 3 of the proclamation dated the 5th October 1914 the power to grant such licenses on behalf of the Crown may be exercised in India by the Governor-General. Now therefore I, Frederick John Napier Theisiger Esqon C.M.S., hereby authorize all persons and bodies of persons residing or carrying business in British India to open credits on behalf of persons or bodies of persons in any enemy country for the purpose of financing transactions authorized under any proclamation or legislation relating to trading with enemy in force in British India or any other parts of His Majesty's dominions and transactions between persons residing or carrying on business outside His Majesty's dominions which have been authorized by Allied and Associated Governments or any of them.

[Sd.] CHELMSFORD,

Viceroy and Governor General in Council

**Mysore State Budget.****BANGALORE, June 20.**

Discussion of the State budget for 1920 formed part of the business at the meeting of the Mysore Legislative Council to-day. Suggestions were made by non-official members to curtail the expenditure on public works and to provide facilities for technical industrial and professional education. One of the non-officials desired the publication of the report of Mr. K. L. Datta about the finances of the State. Another member suggested the appointment of a mixed committee of officials and non-officials to enquire into all aspects of public finance of the State. A suggestion was also made for the establishment of a board of public health and desired larger grants for rural areas.



Pareek & Co., 135 B, Amherest, St, Calcutta



